

Õppekava Ukraina üldhariduskooli 1.–2. klassile

Seletuskiri	2
Keele ja kirjanduse ainevaldkond, ukraina keel ja kirjandus.....	5
1. klass	5
2. klass	7
Võõrkeelte ainevaldkond, võõrkeel.....	11
Ainevaldkonna „Võõrkeeled“ pädevuspotentsiaal algkoolis.....	12
Õpilaste õppe- ja tunnetustegevuse üldised oodatavad tulemused (suhtlemispädevus)	15
Oodatav sotsiolingvistiline vastavus 2. klassi lõpuks.....	16
Inglise keel.....	18
1. klass	18
2. klass	18
Saksa keel	19
1. klass	19
2. klass	20
Prantsuse keel	21
1. klass	21
2. klass	21
Hispaania keel.....	22
1. klass	22
2. klass	22
Matemaatiline ainevaldkond, matemaatika	23
1. klass	24
2. klass	25
Loodusloolise, kodanikukasvatuse ja ajaloolise, sotsiaalse ja tervishoiualase suunitlusega õppeprogramm „Ma uurin maailma“	27
1. klass	28
2. klass	29
Infotehnoloogia, informaatika	30
2. klass	31
Tehnoloogiline õppesuund, disain ja tehnoloogiad	32
1. klass	33
2. klass	34
Kunsti õppesuund, kunst.....	36
1. klass	37
2. klass	38
Kehalise kasvatusõppesuund, kehakultuur	40
1. klass	41
2. klass	42

Seletuskiri

Alusharidus on üldkeskhariduse esimene aste, mis vastab Riikliku kvalifikatsiooniraamistiku esimesele astmele.

Alushariduse eesmärk on lapse, tema annete, võimete, pädevuste ja läbivate oskuste igakülgne arendamine vastavalt ealistele ja individuaalsetele psühhofüsioloogilistele iseärasustele ja vajadustele, väärtushinnangute kujundamine ning iseseisvuse, loominguuliste võimete ja teadmishimu arendamine, mis tagavad tema valmisoleku eluks demokraatlikus infoühiskonnas ning õpingute jätkamise põhikoolis.

Kava määratleb nõuded konkreetsetele oodatavatele õpitulemustele; lühidalt on ära toodud iga õppeaine või lõimitud kursuse vastav sisu.

Kava on üles ehitatud, arvestades järgmisi **põhimõtteid**:

- lapsekesksus ja keskkonnasõbralikkus;
- õppe-eesmärkide, -sisu ja oodatavate tulemuste kooskõlastamine;
- sisu arusaadavus, teaduslik ja praktiline suunitlus;
- õppe järjepidevus ja perspektiivikus;
- võtme- ja ainepädevuste vastastikuste seoste kujundamine;
- õpilaste ainepädevuste omandamise loogiline järjestus ja terviklikkus;
- õppesisu elluviimine õppeainete või lõimitud kursuste abil;
- õppekava loominguuline kasutamine õpetaja poolt sõltuvalt õppetingimustest;
- kohandamine laste individuaalsete iseärasuste, intellektuaalsete ja füüsiliste võimete, vajaduste ja huvidega.

Kava sisul on potentsiaal kujundada õpilastes järgmisi **võtmepädevusi**:

- riigikeele vaba valdamine, mis eeldab nii oskust suuliselt ja kirjalikult oma mõtteid ja tundeid väljendada, fakte täpselt ja argumenteeritult selgitada, kui ka lugemislembust, sõnailu tunnetust, keele rolli teadvustamist efektiivses suhtlemises ja kultuurilises eneseväljenduses ning valmidust kasutada ukraina keelt emakeelena erinevates eluolukordades;
- võimekus suhelda emakeeles (kui see erineb riigikeelest) ja võõrkeeltes, mis eeldab emakeele aktiivset kasutamist erinevates suhtlusolukordades, muuhulgas olmes, haridusprotsessis, ühiskonna kultuurielus, suutlikkust mõista lihtsaid võõrkeelseid väljendeid, suhelda võõrkeeles vastavates olukordades ning kultuuridevahelise suhtlemisioskuse omandamist;
- matemaatikapädevus, mis eeldab lihtsate matemaatiliste sõltuvussuhete määratlemist ümbritsevas maailmas, protsesside ja olukordade modelleerimist matemaatilisi seoseid ja mõõtmisi kasutades ning matemaatiliste teadmiste ja oskuste rolli mõistmist inimese isiklikus ja ühiskondlikus elus;
- loodusteaduste-, tehnika- ja tehnoloogiapädevus, mis eeldab teadmishimu kujunemist, soovi otsida ja pakkuda välja uusi ideid, vaadelda ja uurida iseseisvalt või grupis, sõnastada oletusi ja teha järeldusi tehtud katsetuste põhjal, õppida vaatlemise ja uurimise teel tundma iseennast ja ümbritsevat maailma;
- uuendusmeelsus, mis näeb ette avatust uutele ideedele, muutuste algatamine lähikeskkonnas (klass, kool, kogukond jms) ning pädevuspõhise lähenemise aluseks olevate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamine annavad edasise võimekuse edukalt õppida, teostada kutsetegevust, tunda end osana kogukonnast ja võtta osa kogukonna tegemistest;
- keskkonnapädevus, mis eeldab ökoloogilise looduskasutuse aluste teadvustamist, loodushoidliku käitumise ja loodusvarade säästliku kasutamise reeglite järgimist, mõistes loodushoiu tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkusele;
- info- ja suhtluspädevus, mis näeb ette arenguks ja suhtluseks vajaliku digitaalse kirjaoskuse aluste süvendatud õppe ning oskuse info- ja suhtlusvahendeid õppe- ja muudes eluolukordades turvaliselt ja eetilisel kasutada;
- elukestev õpe, mis eeldab edasiseks õppimiseks vajalike oskuste ja vilumuste omandamist, oma isikliku õpikeskkonna korraldamist, uue teabe hankimist eesmärgiga rakendada seda õpivajaduste hindamisel, oma õpieesmärkide ja nende saavutamise viiside määratlemist ning võimet töötada iseseisvalt ja grupis;
- sotsiaalne ja kodanikupädevus, mis on seotud demokraatia, õigluse, võrdõiguslikkuse, inimõiguste, heaolu ja tervisliku eluviisi ideede ning võrdsete õiguste ja võimaluste teadvustamisega – eeldavad koostööd teiste isikutega ühise eesmärgi saavutamiseks, aktiivsust klassi- ja koolielus, teiste isikute õiguste austamist, oskust tegeleda mitmesuguste diskrimineerimise ilmingutega seotud konfliktiolukordades, hinnata erinevate rahvaste kultuurilist mitmekesisust ning identifitseerida end Ukraina kodanikuna, suhtuda hoolivalt oma tervisesse ja hoida teiste inimeste tervist, järgida tervisliku eluviisi;
- kultuuripädevus, mis eeldab kaasatust erinevat liiki kunstiloomingusse (kujutatav kunst, muusika ja muud kunstiliigid) loomumaste võimete avastamise ja arendamise ning isiksuse loominguulise väljundi kaudu;
- ettevõtlikkus ja finantskirjaoskus, mis eeldab algatusvõimet, valmisolekut vastutada oma otsuste eest, oskust oma tegevust eesmärkide saavutamiseks korraldada, tõhusa koostöö eetiliste väärtuste mõistmist, valmisolekut algatatud ideede elluviimiseks ja ise otsustamist.

Kõikide võtmepädevuste ühised oskused on: lugemine ja loetust arusaamine, oskus suuliselt ja kirjalikult oma arvamust väljendada, kriitiline ja süsteemne mõtlemine, loominguulised võimed, algatusvõime, suutlikkus seisukohta loogiliselt põhjendada, oskus konstruktiivselt emotsioone juhtida, riske hinnata, otsuseid vastu võtta, probleeme lahendada ja teha koostööd teiste inimestega.

Arvestades pädevuse lõimitud olemust, on tüüpõppekava või õppekavade rakendamise käigus soovituslik kasutada

Õppeainesiseid ja õppeainetevahelisi seoseid, mis toetavad alushariduse tulemuste terviklikkust ja oskuste ülekandmist uuetesse olukordadesse.

Nõuded algkooli õppima asuvatele lastele peaksid arvestama nende eelneva arenguetapi saavutusi.

Lapse eluperioodi viiendast kuuenda (seitsmenda) eluaastani (koolieelik) määrab ära tema isiksuse muutumine tervikuna, valmisolek uueks sotsiaalseks arengusituatsiooniks. Selles protsessis on prioriteet lapse põhiliste isikuomaduste – tähelepanelikkus, teadmishimu, käitumise meelevõime, isikutevaheline positiivne suhtlus, vastutustunne, ümbritseva reaalsuse aktiivne ja mitmekülgne omandamine jne – kujundamine ja arendamine. Potentsiaalselt väljendub see lapse teatud valmisoleku tasemes – *füüsilises, sotsiaalses, emotsionaalses, väärtushinnangulises, kognitiivses, kõnelises, loomingulises* – süstemaatiliseks õppeks.

Säilitades järjepidevuse lapseõlve koolieelse perioodiga, tagab algkool lapse isiksuse edasise kujunemise, tema füüsilise, intellektuaalse ja sotsiaalse arengu; kujundab võimekust loominguliseks eneseväljenduseks, kriitiliseks mõtlemiseks, kasvatab väärtushoiakuid riigi, kodukoha ja Ukraina kultuuri suhtes, austust enda ja teiste inimeste väärikuse vastu ning tervise hoidmist.

Vastavalt Ukraina haridusseadusele võivad haridus- ja teadusasutused ning muud haridustegevuse subjektid riikliku standardi ja tüüpõppekava alusel välja töötada õppekavasid – konkreetsete õpitulemuste saavutamiseks kavandatud ja korraldatud hariduslike komponentide (õppeained, individuaalsed projektid, kontrollmeetmed jms) ühtse kompleksi. Õppekavad võivad tüüpõppekavast erineda õppematerjali õpetamise järjestuse, õppemahu, täiendavate sisukomponentide olemasolu või originaalvormide, -meetodite ja -õppevahendite kasutamise poolest.

Õppetundide jaotamise teemade ja osade kaupa ning õppetöö vormid ja meetodid valib õpetaja ise, arvestades konkreetseid töötingimusi, tagades samal ajal kavas toodud konkreetsete oodatavate tulemuste saavutamise.

Õppekavad võivad sisaldada korrigeerivat ja arendavat komponenti hariduslike erivajadustega õpilastele. Erivajadustega laste puhul võib alushariduse omandamise kestust pikendada.

Baasõppekava invariantse komponendiga kavad on kohustuslikud kasutamiseks igat liiki ja omandivormiga üldharidusasutustele.

Õpilaste **õpitulemuste kontrollimine ja hindamine** toimub subjektipõhiselt, mis eeldab õpilaste individuaalse arengu süstemaatilist jälgimist õppeprotsessis. Neil tingimustel omandab kontrolli- ja hindamistegevus õpilaste jaoks kujundava iseloomu. Kontrolli eesmärk on leida tõhusaid viise iga õpilase edasijõudmiseks õppeprotsessis, kuid õpilaste isiklike tulemuste määramine ei eelda võrdlemist teiste saavutustega ega kuulu haldusasutuste statistikaarvestusse.

Algkoolis õppimise kestel omandavad õpilased enesekontrolli, -refleksiooni ja -hindamise viise, mis aitavad kasvatada vastutustunnet, arendada huvi, tuvastada teadmistes, oskustes ja võimetes õigeaegselt lünki ja neid parandada.

1.–2.klassi õpilaste õpitulemusi hinnatakse verbaalselt ja kujundavalt.

Kujundava hindamise eesmärk on: toetada lapse õpiarengut; luua talle individuaalne arenguteekond; diagnoosida saavutusi õppeprotsessi igas etapis; õigeaegselt probleeme tuvastada ja vältida nende kuhjumist; analüüsida õppekava rakendamise käiku ning teha otsuseid kava ja õppemeetodite korrigeerimise kohta vastavalt lapse individuaalsetele vajadustele; motiveerida püüdlust saada maksimaalseid võimalikke tulemusi; kasvatada isiksuse väärtusomadusi, tekitada soovi õppida, mitte karta vigu, uskuda oma võimalustesse ja võimettesse.

Lõpphindamine tähendab õpilaste õpitulemuste kõrvutamist õppekavas määratletud kindlate oodatavate õpitulemustega.

Algklasside õpilased läbivad riikliku lõpphindamise, mis viiakse läbi ainult haridusasutuste õppetegevuse kvaliteedi ja (või) hariduskvaliteedi monitooringu eesmärgil.

Alushariduse tulemuste pidevaks jälgimiseks, prognoosimiseks ja parandamiseks võib läbi viia õpitulemuste monitooringuid riigi, maakonna, valla ja kooli tasandil, aga ka eraldi klassi tasandil. Monitooringu tulemuste analüüs võimaldab jälgida alushariduse eesmärkide elluviimise hetkeseisu ning vastu võtta vajalikke pedagoogilisi otsuseid.

Tüüpõppekava algkooli 1.–2. klassile

Ainevaldkonna nimetus klassid	Tundide arv nädalas		
	1. kl	2. kl	Kokku
<i>Invariantne komponent</i>			
Keel ja kirjandus, sealhulgas:	9	10	19
Ukraina keel ja kirjandus	7	7	
Võõrkeel	2	3	
Matemaatika	4	4	8
Uurin maailma (loodusainete, kodanikuõpetuse ja ajaloo, sotsiaalainete ja tervishoiu valdkond)	3	3	6
Tehnoloogia	1	2	3
Infotehnoloogia			
Kunstained	2	2	4
Kehaline kasvatus*	3	3	6
Kokku	22	24	46
<i>Variatiivne komponent</i>			
Lisatunnid ainevaldkonna ainete õppimiseks, individuaalkonsultatsioonide ja rühmatundide läbiviimiseks	1	1	2
Kokku õppetundide arv aastas	23	25	48
Maksimaalne lubatud õppekoormus nädalas/aastas	20/700	22/770	42/1470

* Õpilaste maksimaalse lubatud koormuse määramisel ei arvestata kehalisele kasvatusel ettenähtud tunde.

Keele ja kirjanduse ainevaldkond

Ukraina keel ja kirjandus

Seletuskiri

Keele ja kirjanduse algkursuse **eesmärk** on lapse isiksuse arendamine eri liiki kõnetegevuse vahendite abil, võtme-, suhtlus- ja lugemispädevuste kujundamine; ukrainakeelse suhtlemisoskuse arendamine vaimseks, kultuuriliseks ja rahvuslikuks eneseväljenduseks, selle kasutamine isiklikus ja ühiskondlikus elus ning kultuuridevahelises dialoogis; emotsionaalse ja meeleliigse kogemuse rikastamine, loominguliste kõneliste võimete arendamine.

Seatud eesmärgi saavutamine eeldab järgmiste **ülesannete** täitmist:

kasvatada õpilastes positiivset emotsionaalset ja väärtustavat suhtumist ukraina keelde, lugemisse ja lasteraamatutesse, kujundada tunnetuslikku huvi emakeelse sõna vastu ning soovi täiustada oma kõnet;

arendada õpilaste mõtlemist, kõnet, kujutlusvõimet, tunnetuslikke ja kirjandusloomelisi võimeid;

kujundada täisväärtuslikku lugemis- ja kirjaoskust, oskust osaleda kahekõnes, dramatiseeringus, luua lühikesi suulisi ja kirjalikke monoloogilisi lausungeid;

kujundada oskust töötada erinevate teabeliikide ja -allikatega;

tutvustada õpilastele mitmesuguse temaatikaga ja eri žanrites lastekirjandust, kujundada iseseisva töö võtteid lasteraamatutega;

kujundada oskusi mitut tüüpi tekstide (ilukirjanduslikud, populaarteaduslikud, õppe- ja meediatekstid) läbitöötamiseks;

keeleliste üksuste ja nähtuste uurimine eesmärgiga omandada ukraina keele esmased lingvistilised teadmised ja normid;

kaasata nooremaid kooliõpilasi eri liiki kõnetegevuse oskusi õppe- ja eluolukordades praktiliselt rakendamama.

Vastavalt nimetatud eesmärkidele ja ülesannetele on keele- ja kirjanduse algkursusel välja toodud järgmised **teemavaldkonnad**: „Räägime“, „Loeme“, „Kirjutame“, „Õpime meediat“, „Uurime keelenähtuseid“.

Teemavaldkond „**Räägime**“ on suunatud nooremate õpilaste võimekuse kujundamisele mõista, analüüsida, tõlgendada ja hinnata suulist teavet ning kasutada seda erinevates suhtlusolukordades, suhelda teiste inimestega suuliselt dialoogi ja monoloogi vormis teatud elueesmärkide saavutamiseks.

Teemavaldkond „**Loeme**“ hõlmab õpilastes täisväärtusliku lugemisoskuse kujundamist, oskust iseseisvalt valida ja läbi töötada eri liiki kirjanduslikke tekste, lasteraamatuid, väljendada oma suhtumist loetusse, mõista kirjanduslikku teksti kui vahendit oma emotsionaalse, meelelise ja sotsiaalse kogemuse rikastamiseks, kasutada ratsionaalseid otsingumeetodeid vajaliku teabe otsimiseks mitmesugustest allikatest, töötada erinevas formaadis teabega, rakendada seda õppekognitiivsetes- ja suhtlussituatsioonides ning praktilises kogemuses.

Teemavaldkonna „**Kirjutame**“ eesmärk on kujundada nooremates õpilastes täisväärtuslikku kirjaoskust, oskust väljendada oma mõtteid, tundeid ja seisukohti ning teiste inimestega kirjalikult suhelda, väljendada ennast mitmesugustes kõneloometegevustes.

Teemavaldkond „**Uurime meediat**“ hõlmab õpilastes oskuste kujundamist analüüsida, tõlgendada ja kriitiliselt hinnata meediatekstides sisalduvat teavet ning kasutada seda isikliku kogemuse rikastamiseks; luua lihtsamaid meediatooteid.

Teemavaldkond „**Uurime keelenähtuseid**“ on suunatud õpilaste keeleliste üksuste ja nähtuste uurimisele eesmärgiga omandada esmased keeleteadmised, kirjakeele hääldusnormid ja ukraina keele õigekirjareeglid ja kujundada algklassiõpilastes oskust kasutada ukraina keelt kõigis eluvaldkondades.

Teemavaldkonnad realiseeruvad järgmiste lõimitud kursuste ja õppeainete läbi:

1. klass – lõimitud kursus „Kirjaoskuse õpe“;

2. klass – õppeained „Ukraina keel“, „Lugemine“ või nende õppeainete lõimitud kursus.

1. klass

Õpilaste oodatavad õpitulemused	Õppesisu
Teemavaldkond „Räägime“	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>võtab</i> tähelepanelikult <i>vastu</i> vestluskaaslase suulisi repliike, <i>vastab</i> neile <i>kohaselt</i>; • <i>sooritab</i> õppe- ja mängutegevusi vastavalt kuulnud juhistele; • <i>kuulab ja mõistab</i> lühikest monoloogilist lausungit; <i>vastab küsimustele</i> kuuldu sisu kohta (<i>kes? mis? kus? millal? kuidas?</i>), • <i>jutustab</i>, millest kuulatavas tekstis räägitakse, • <i>jagab</i> oma tundeid ja emotsioone kuuldust; • <i>jutustab</i>, mis suulises sõnumis huvi pakkus; • <i>reprodutseerib</i> rollis (õpilaste või õpetajaga) kahekõne kuulnud muinasjutust, jutustusest • <i>astub</i> dialoogi huvipakkuvatel teemadel; • <i>sõnastab iseseisvalt</i> vestluskaaslasele lühivestluse sisu kohta repliike (küsimusi) eelnevalt ettevalmistatud tuntud teemal , • <i>kuulab tähelepanelikult</i> vestluskaaslast ja <i>vastab adekvaatselt</i> tema küsimustele;	<p>Suulise info vastuvõtmine.</p> <p>Kuuldu analüüsimine ja tõlgendamine (sisu avamine). Suulise teabe hindamine.</p> <p>Dialoogilise kõnevormi ja suhtluskultuuri etiketinormide praktiline omandamine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>kasutab</i> õppe- ja olmesuhtluses kõneetike vormeleid (tervitamine, hüvastijätt, vabandamine, tänu, pöördumine palvega); <i>järgib</i> suhtlusreegleid suhtlemisel igas vanuses inimestega; • <i>kasutab</i> vastavalt suhtlusolukorrale mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (žestid, miimika jms); • <i>reguleerib</i> hingamist, hääletugevust ja kõnetempot suhtlusprotsessis; , • <i>kordab</i> õpetaja järel näidet seotud lausungist (maht 2-3 lauset), säilitades selle sisu ja intonatsiooni eripärad • <i>jutustab ümber</i> tuttava muinasjutu, lühikese kuuldud teksti, toetudes etteantud joonistustele, sõnaühenditele, küsimustele, plaanile; , • <i>koostab iseseisvalt</i> lühikese sidusa lausungi vastavalt etteantud algusele, joonistusele (illustratsioonile, joonistuste seeriale), tuginedes kuuldud tekstile või juhtumile elust. 	<p>Suuliste monoloogi vormis lausungite loomine</p>
<p>Teemavaldkond „Loeme“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>loeb</i> ette arusaadavaid tekste peamiselt terviklike sõnadena (üksikuid keerulise struktuuriga sõnu – silpidena); • <i>väljendab</i> lugemise käigus arusaamist enamiku sõnade tähendusest, <i>pöörab tähelepanu</i> tundmatutele sõnadele, küsib täiskasvanult nende tähendust; • <i>intoneerib õigesti</i> erinevate kirjavahemärkidega lõppevaid lauseid (pärast eelnevat ettevalmistust); • <i>loeb ja nimetab</i> sisult ja vormilt lihtsamaid folkloorseid ja kirjanduslikke tekste (mõistatus, liisusalm, muinasjutt, luuletus, jutustus); • <i>eristab</i> teksti struktuuris pealkirja; • <i>selgitab</i> pealkirja ja illustratsioonide seost teose sisuga (läbipaistvatel juhtudel); • <i>ilmutab arusaamist</i> mahult väiksemate ja lihtsamate tekstide tegelikust sisust: <i>selgitab</i>, milline sündmus juhtus, <i>nimetab</i> teose tegelasi, <i>vastab</i> küsimustele loetu sisu kohta; • <i>selgitab</i>, milliste sõnadega tekstis autor kirjeldab kangelase iseloomu, tema välimust, annab edasi looduse ilu jms (õpetaja abiga); • <i>jutustab</i> sisulähedaselt <i>ümber</i> loetud teose või selle üksikuid episoode, tuginedes illustratsioonidele, õpetaja küsimustele; <i>väljendab oma suhtumist</i> loetusse: hea/halb tegu, kes teoses meeldis/ei meeldinud, millised episoodid jäid enim meelde või rabasid; • <i>loeb</i> rollides dialooge muinasjuttudest, jutustustest, luuletustest (pärast eelnevat ettevalmistust); • <i>omab ettekujutust</i> olulisematest teabeallikatest: lasteraamatud, ajakirjad, entsüklopeediad, televisioon, raamatukogu, Internet; • <i>eristab</i> tekstis verbaalset ja visuaalset teavet; <i>leiab</i> õpetaja ülesandel lasteraamatust, lasteajakirjast vajaliku visuaalse teabe, selgitab selle sisu; • <i>leiab ja nimetab</i> lasteraamatu elemente (autori perekonnanimi, pealkiri, illustratsioonid) ja <i>teeb</i> nende põhjal oletuse, millest raamatus (teoses) juttu võiks olla; • <i>eristab</i> laste muinasjutu-, jutu- ja luuleraamatuid väljaannetes, millel on selgelt eristuv trükikujundus (illustratsioonid, pealkiri, teksti graafiline esitus); • <i>järgib</i> raamatute hoidmise ja lugemistervishoiu reegleid (täiskasvanu juhendamisel); • <i>selgitab</i> oma lugemiseelistusi (milliseid teemasid eelistab); • <i>vastab</i> küsimusele, millest (kellest) talle meeldib lugeda; • <i>nimetab</i> oma lemmikuid raamatukangelasi 	<p>Lugemisoskuse kujundamine ja arendamine.</p> <p>Ilukirjanduslike tekstide mõistmine ja praktiline eristamine.</p> <p>Teksti sisu analüüsimine ja tõlgendamine. Reflektiivse kogemuse kujundamine loetu sisu põhjal. Tutvumine mitmesuguste teabeallikate ja -liikidega. Töö lasteraamatuga. Kirjandusliku materjali orienteeruv sisu: <i>lastekirjanduse mitmekesisus autori, žanri ja temaatika järgi</i> suulise rahvaloomingu teosed (muinasjutud, liisusalmid, mõistatused, kiirkõne, laulud jm), tuntud Ukraina ja väliskirjanike eakohased ilukirjandusteosed lastele aktuaalsetel teemadel: kirjanduslikud muinasjutud, jutustused, luuletused, koomiksid; – teaduslikud ja ilukirjanduslikud lastetekstid; – lasteperioodika; <i>laste lugemisteemad</i>: kodumaa, pere, elus ja eluta loodus, lapsed, koolielu, sõprus, seiklused, leiutised, ulme jne.</p>
<p>Teemavaldkond „Kirjutame“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>nimetab ja kirjutab loetavalt</i> kirjatähtedes kõik ukraina tähestiku väike- ja suurtähed, järgides graafilisi, tehnilisi ja hügieeninõudeid; • <i>eristab</i> trükitud ja käsikirjalist kirja; • <i>kirjutab</i> trükitud ja käsikirjalisest tekstist <i>maha</i> sõnu ja lauseid; <i>kirjutab</i> dikteerimisel sõnu ja 3-4-sõnalisi lauseid; • <i>valib</i> ja kirjutab pildile nimetuse, tekstile pealkirja (õpetaja abiga); • <i>koostab ja kirjutab</i> lauseid illustaratsiooni või elusituatsiooni järgi 	<p>Kirjaoskuse kujundamine ja arendamine.</p>

<p>(iseseisvalt ja õpetaja abiga);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>järgib</i> kirjalike tööde vormistamise kultuuri; • <i>kontrollib</i> kirjutatut; • <i>leiab ja parandab</i> kirja puudusi (graafilisi, ortograafilisi, kirjavahemärkidega seotud) iseseisvalt või õpetaja abiga. 	<p>Omaenda kirjalike lausungite loomine.</p> <p>Kirjalike tööde kontrollimine</p>
<p>Teemavaldkond „Uurime meediat“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>mõistab</i> lihtsate meediatekstide (joonistused, fotod, koomiksid, lasteajakirjad, multifilmid jne) sisu ja vormi, osaleb nende arutelus; • <i>osaleb</i> meediatekstide sisu ja vormi arutelus; • <i>räägib</i> oma muljetest kuulatud/vaadatud meediatekstist. 	<p>Töötamine meediatoodetega</p>
<p>Teemavaldkond „Uurime keelenähtuseid“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>omab</i> ettekujutust kõnehäälikutest; • <i>eristab</i> kõla ja hääldusviisi järgi täishäällikuid ja kaashäällikuid; • <i>hääldab õigesti</i> tugevaid ja nõrku, helilisi ja helituid kaashäällikuid; • <i>reprodutseerib</i> kuulnud sõnas häälikute jada (ilma assimilatsioonita); • <i>selgitab</i> sõna tähenduse muutumist ühe hääliku asendamise tulemusena; • <i>omab ettekujutust</i> tähtedest, <i>eristab</i> häälikuid ja tähti; • <i>tähistab</i> kõnehäällikuid kirjas tähtedena; • <i>kirjutab õigesti üles sõnad</i>, mille hääldus ja kirjpilt langevad kokku; • <i>tähistab õigesti</i> kaashäälkute pehmust kirjas; • <i>reprodutseerib</i> tähtede tähestikulised nimetused; • <i>omab ettekujutust</i> silbist, hääldab sõnu silbitades; <i>selgitab</i> häälikute ja tähtede vahelist suhet silbis, sõnas; • <i>jagab sõnad silpideks</i>, poolitab sõnu; • <i>omab ettekujutust</i> rõhust, määrab kuulmise järgi silbi, mida hääldatakse suurema hääletugevusega; • <i>eristab</i> sõnas rõhulisi ja rõhutuid silpe; • <i>paneab õigesti</i> rõhud üldlevinud sõnadel; • <i>selgitab</i> sõna tähenduse sõltumist selles esineva rõhu muutumisel (mõningatel juhtudel) • <i>omab ettekujutust</i> sõna nimetavast funktsioonist; • <i>kõrvutab</i> sõna ja vastava eseme, tegevuse, tunnuse, numbrilise kujutist • <i>eristab</i> tähenduselt lähedasi ja vastandsõnu; • <i>tunneb ära</i> sõnad, millel on mitu tähendust; • <i>täiendab</i> temaatilisi sõnarühmi; • <i>tuvastab</i> vastavuse üld- ja liiginimetuste vahel; • <i>tunneb ära ja eristab</i> sõnu – esemete nimetusi, tunnuseid, tegevusi, numbreid, abisõnu (õpetaja abiga); • <i>paneab</i> sõnade juurde küsimuse <i>kes? mis? milline (meessoost)? milline (naissoost)? milline (kesksoost)? millised? mida teeb? mida teevad? kui palju?</i> (õpetaja abiga); • <i>omab ettekujutust</i> lausest; • <i>tunneb lause ära</i> graafiliste märkide järgi (suur algustäht, kirjavahemärk lõpus); • <i>määrab</i> sõnade arvu lauses, mis koosneb 1–4 sõnast; • <i>hääldab</i> (loeb) jutustavaid, küsi- ja hüüdlauseid <i>õige intonatsiooniga</i> ning vormistab need kirjalikult (kasutab vastavaid kirjavahemärke) • <i>järgib</i> lause alguses suure algustähe kasutamise reegleid; • <i>täiendab</i> lauset 1–2 sisukohase sõnaga • <i>koostab</i> lause joonistuse ja etteantud sõnade järgi etteantud teemal; • <i>omab ettekujutust</i> tekstist (eristab seda praktiliselt lausest); • <i>valib</i> tekstile pealkirja (õpetaja abiga) • <i>teeb kindlaks</i> lausete arvu tekstis (2–4 lausest), <i>määratleb</i> nende piirid graafiliste märkide järgi; 	<p>Kõnehäälkute uurimine, nende õige hääldus.</p> <p>Häälikute tähistamine tähtedega.</p> <p>Sõnade silpideks jagamise praktika.</p> <p>Rõhu rolli uurimine sõnades.</p> <p>Sõnade leksikaalse tähenduse vaatlemine.</p> <p>Tutvumine sõnadega – esemete, tunnuste, tegevuste, numbrite nimetused ja abisõnad.</p> <p>Lausete tundmaõppimine ja konstrueerimine.</p>

2. klass

<p>Õpilaste oodatavad õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Teemavaldkond „Räägime“</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>tajub</i> tähelepanelikult vestluspartneri suulisi repliike, <i>küsib üle, reageerib</i> neile <i>kohaselt</i>; • <i>täidab</i> kuuldu teel saadud juhiseid õpetaja seatud õppeülesannete sooritamiseks; • <i>mõistab</i> monoloogilist lausungit ja <i>kasutab</i> suulist teavet konkreetsetel eesmärkidel; • <i>vastab küsimustele</i> kuuldu sisu kohta ja esitab suulise sõnumi kohta küsimusi; • <i>reprodutseerib</i> suulise sõnumi põhisisu; • <i>valib</i> kuuldu teavet ja <i>selgitab</i>, miks see huvitas, arutab seda teistega; <i>väljendab</i> oma suhtumist kuuldule: teksti sündmustikku, tegelastesse; • <i>räägib</i> oma tunnetest, mida kuuldu tekst tekitas; • selgitab, miks miski meeldib, miski aga mitte; • <i>osaleb</i> rahvaluule väikevormi, muinasjutte ja luuletusi sisaldavate dialoogide esitamisel, <i>kasutab</i> kohaselt hääletugevust, kõnetempot, miimikat, žeste, liigutusi; • <i>astub</i> dialoogi, <i>algatab</i> ja <i>hoiab</i> dialoogi <i>üleväl</i> hästituntud teemal ning huvipakkuvatel teemadel; • kasutab kõneetike vorme (viisakussõnu); • <i>järgib</i> suhtlemisreegleid; <i>kasutab</i> vastavalt suhtlusolukorrale mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (žestid, miimika jne); • <i>reguleerib</i> suhtlemise käigus hingamist, hääletugevust ja kõne kiirust; • <i>jutustab</i> teksti <i>suuliselt ümber</i> toetudes teksti abimaterjalide (illustratsioon, kava, märksõnad, sõnaühendid); <i>loob</i> illustratsioonide põhjal oma lausungit; • <i>räägib</i> oma tähelepanekutest, muljetest, sündmustest oma elus; väljendab enesekindlalt oma mõtteid 	<p>Suulise teabe mõistmine.</p> <p>Kuuldu analüüsimine ja tõlgendamine (sisu avamine).</p> <p>Suulise teabe hindamine.</p> <p>Dialoogilise kõnevormi ja suhtluskultuuri etiketinormide praktiline omandamine.</p>
<p>Teemavaldkond „Loeme“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>loeb</i> õigesti, teadlikult, sujuvalt ja terviklike sõnadega <i>ette</i> sisult ja vormilt lihtsamaid tekste; • <i>näitab välja algelist oskust</i> omaette lugeda; <i>seletab</i> enamiku otseses ja ülekantud tähenduses kasutatavate sõnade tähendused; • <i>leiab tekstist</i> tundmatud sõnad, uurib välja nende tähenduse, kasutades viiteid ja seletavat sõnaraamatut, samuti konteksti kaudu (õpetaja abiga); • <i>intoneerib õigesti</i> igat liiki lihtlauseid; <i>kasutab</i> kõige lihtsamaid lugemistempo, hääletugevuse ja hingamise reguleerimise meetodeid sõltuvalt teksti sisust (iseseisvalt ja õpetaja ülesandel); • <i>loeb iseseisvalt ja eristab praktikas</i> õpingute käigus läbi töötatud folkloorsete väikevormide ja kirjandusžanrite tekste (muinasjutt, luuletus, jutustus, katkendid muinasjutulisest jutustusest), tuginedes lihtsamatele žanriliistele eripäradele, <i>nimetab neid õigesti, määratleb</i> emotsionaalse meeleolu; • <i>loeb ja eristab iseseisvalt</i> mitteilukirjanduslike tekste dialoogide ja eredate kujundlike väljendite puudumise ning teaduslike mõistete, faktide, ajalooliste daatumite ja informatiivse iseloomu järgi nende sisus; • <i>eristab</i> ilukirjanduslike ja mitteilukirjanduslike tekstide struktuuris pealkirju, illustratsioone, skeeme, tabelleid, kasutab neid teksti orienteeruva sisu prognoosimiseks ja selle paremaks mõistmiseks; • <i>saab aru</i> teksti tegelikust sisust ning ilukirjandusliku ja mitteilukirjandusliku teksti peamisest mõttest (õpetaja abiga); <i>selgitab</i>, millised sündmused, kus ja millal toimusid; • <i>uurib välja ja nimetab õigesti</i> ilukirjandusteose tegelased, • <i>toob välja</i> nende hulgast peategelase; • <i>loetleb</i> teabetekstis huvitavaid fakte ja olulisi ideid; • <i>tuvastab</i> sündmuste ja tegelaste vahelised <i>seosed</i>; <i>esitab küsimusi</i> loetu faktilise sisu kohta oma arusaamise täpsustamiseks; • <i>määratleb ja nimetab</i> tekstis eredaid, kujundlikke sõnu ja väljendeid, selgitab nende rolli teoses (õpetaja abiga); <i>annab edasi</i> (üksikasjalikult või valikuliselt) teose või üksikute episoodide sisu, järgides esitusloogikat, samuti arvestades teksti struktuuri-elemente: sissejuhatus, põhiosa, lõpp; • <i>selgitab</i> teose tegelaste <i>tegusid</i>, väljendab nende kohta lihtsamaid 	<p>Lugemisoskuse kujundamine ja arendamine.</p> <p>Erinevat liiki tekstide mõistmine ja praktiline eristamine.</p> <p>Teksti sisu analüüsimine ja tõlgendamine.</p>

<p>väärtushinnanguid; põhjendab oma järeldusi (õpetaja abiga);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jutustab</i> oma üldmuljetest, loetust tekkinud tunnetest (mis täpsemalt meeldis / ei meeldinud, mis oli / ei olnud huvitav, mida uut teada sai), <i>kinnitab</i> oma mõtteid faktidega tekstist; • <i>seostab</i> loetu sisu oma teadmiste, varasema lugemiskogemuse ning omaenda emotsionaalse ja meelelise elukogemusega; • <i>annab</i> illustreerimise, esituse, rollimängude, teose või selle üksikute episoodide lavastamise teel (kasutades verbaalseid ja mitteverbaalseid kunstilisi väljendusvahendeid) edasi enda suhtumist sündmusesse, tegelaste tegudesse; • <i>improviseerib</i> fraasidega, reprodutseerides kahekõnesid muinasjuttudest, luuletustest, jutustustest; • <i>osaleb</i> kollektiivses arutelus loetu üle: • <i>kuulab huviga ja tähelepanelikult</i> vestluskaaslast, <i>suhtub tolerantset</i> nende arvamusse, selgitab oma arusaama arutelu küsimuste kohta; • <i>teab ja nimetab</i> olulisemaid infoallikaid: raamatukogu, Internet, televisioon, lastelehed, ajakirjad, raamatud, teatmeväljaanded; • <i>leiab</i> mitteilukirjandus- ja õppetekstist vastused õpetaja esitatud küsimustele; • <i>otsib</i> vajalikku teavet laste teatmeteostest; • <i>leiab</i> tekstist graafilist teavet ja selgitab selle sisu (tabel, skeem, emotikonid jms); • <i>analüüsib</i> saadud teavet ning pöördub (kui on kahtlusi) täiskasvanu poole selle õigsuse ja usaldusväärsuse kinnitamiseks; • <i>rakendab</i> saadud teavet õppetegevuses ja praktilises kogemuses; • <i>teisendab</i> tekstist verbaalse info visuaalseks (joonistus, multifilmi kaadrid, tabel, skeem jne); • <i>alustab</i> uue lasteraamatuga tutvumist selle struktuurielementide vaatlemisega: kaaned, tiitelleht, illustratsioonid, teose sisu (loetelu), <i>nimetab neid õigesti</i>; • teeb nimetatud elementide järgi oletusi teose või lasteraamatu ligikaudse sisu kohta; • <i>eristab</i> lasteraamatuid väljaande tüübi järgi: teos, kogumik, entsüklopeedia, lasteajakiri, sõnaraamat; <i>valib</i> lugemiseks lasteraamatuid vastaval teemal: loomamuinasjutud, seiklused, ulme jm; • <i>määratleb</i> oma lugemise eesmärgi (vaba aja huvitavaks veetmiseks, vajaliku teabe leidmiseks jm), <i>valib ja loeb</i> vastavaid raamatuid, <i>selgitab</i> oma valikut; • <i>loeb</i> raamatuid, nende üksikuid episoodide <i>üle</i> sisu paremaks mõistmiseks ja lugemisõskuse parandamiseks; • <i>omab ettekujutust</i> lastekirjanduse žanritest ja teemadest; <i>nimetab</i> meeldinud teoseid, lasteraamatuid, <i>räägib</i>, millised episoodid avaldasid enim muljet; • <i>nimetab</i> mõned loetud lemmikteosed; <i>nimetab</i> Ukraina riigisümboleid ja üksikuid rahvussümboleid ning Ukraina rahvustraditsioone. 	<p>Reflektiivse kogemuse kujundamine loetu sisu põhjal.</p> <p>Töötamine mitmesuguste teabeallikate - ja liikidega.</p> <p>Töö lasteraamatuga. Kirjandusliku materjali orienteeruv sisu: <i>lastekirjanduse mitmekesisus autori, žanri ja temaatika järgi</i>: suulise rahvaloomingu teosed, lastefolkloor; Ukraina ja välismaiste tuntud kirjanike-klassikute teosed lastele aktuaalsetel teemadel; ilukirjandus kaasaegsetelt kodumaistelt ja välismaistelt kirjanikelt: muinasjutud, legendid, jutustused, luuletused, jutustused-muinasjutud, koomiksid; teaduslik ja hariv lastekirjandus: raamatud, entsüklopeediad, teatmeteosed; lasteperioodika; <i>laste lugemisteemad</i>: kodumaa, pere, kangelas-patriootlik temaatika, elus ja eluta loodus, lapsed, sõprus, koolielu, seiklused, ulme, laste detektiivid, leiutised, avastused, kaasaegsed tehnoloogiad jt.</p>
<p>Teemavaldkond „Kirjutame“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>kirjutab</i> loetavalt, korralikult, ühtlaselt kaldus tähtedega, <i>järgib</i> teadlikult kirjahügieeni reegleid; • <i>järgib</i> kirjalike tööde vormistamise kultuuri: <i>pane</i> iseseisvalt <i>paika</i> pealkirja, <i>peab kinni</i> veergudest, lehe paremast ja vasakust servast, lõikudest, <i>teeb</i> hoolikaid parandusi; • <i>paigutab</i> sõnad ja luulesalmid veergu; • <i>kirjutab</i> sõnu tabelisse; • <i>vahetab</i> elementaarseid kirjalikke sõnumeid (sedel, kiri, õnnitluskaart jm); • valib sõnumi kirjutamiseks sobiva vormistuse (font, suurus, värv jms); • <i>taastab</i> kahjustatud teksti 3–4 lausest; 	<p>Kirjaõskuse kujundamine ja arendamine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>loob ja kirjutab üles</i> lühikese sidusa lausungi tuntud ja huvitaval teemal; • <i>kontrollib</i> (õpetaja abiga), kas oma tekst on vigadeta kirjutatud; • <i>parandab</i> õpitud reeglite järgi õigekirja- ja kirjavahemärgistamise vead (iseseisvalt või õpetaja abiga); <i>täiustab</i> teksti sageli korduvate sõnadega, asendades need sünonüümide ja asesõnadega (termineid kasutamata) 	<p>Oma kirjalike lausungite loomine.</p> <p>Tekstide kontrollimine ja toimetamine</p>
<p>Teemavaldkond „Uurime meediat“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>mõistab</i> lihtsaid meediatooteid ja <i>arutleb nende üle</i>; • <i>arutleb</i> lihtsate meediatoodete sisu ja vormi üle, <i>räägib</i>, millest on juttu; • <i>määratleb</i>, kellele ja mille jaoks on meediatoode mõeldud; • <i>selgitab</i> verbaalse ja mitteverbaalse teabe sisu meediatoodetes; • <i>väljendab</i> oma mõtteid ja tundeid kuulnud/vaadatud meediatoodete (koomiksid, lasteajakirjad, reklaamid) kohta; loob kõrvalise abiga lihtsaid meediatooteid (postkaart, sms-sõnum, fotokollaaž jne) 	<p>Töö meediatoodetega</p>
<p>Teemavaldkond „Uurime keelenähtuseid“</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>analüüsib</i> sõna häälikulist ja tähelist koostist; • <i>eksperimenteerib</i> sõnadega: muudab, lisab, eemaldab sõnades ühe hääliku (tähe), silbi nii, et saadakse teine sõna; <i>hääldab õigesti</i> heliliste kaashäälikutega lõppevaid sõnu ja silpe helitu kaashääliku ees; • hääldab ja kirjutab õigesti ülakomaga sõnu; • <i>pane</i> laialtkasutatavatele sõnadele <i>õiged rõhud</i>; • <i>eksperimenteerib</i> rõhuga: <i>võrdleb ja selgitab</i> sõnade tähendust, mis erinevad ainult rõhu poolest; • <i>silbitab</i> sõnu; • <i>poolitab</i> sõnu reall reall silpidena; • <i>ei eralda</i> sõnast poolitamisel ühetähelist silpi; • <i>poolitab õigesti</i> kaashäälikuühendiga sõnu, sõnu tähtedega ь, й, täheühenditega дж, дз, йо, ьо ja ülakomaga sõnu; • <i>loeb õigesti</i> (mälu või märkmete järgi) ukraina tähestikku; • <i>järjestab</i> 5–6 sõna tähestikulises järjekorras sõna alustähe järgi; • <i>kasutab</i> tähestikku õppesõnastikega töötamisel; • <i>tunneb ära</i> tähenduselt lähedased ja vastandlikud sõnad; • <i>eristab</i> sõnade otsest ja ülekantud tähendust; • <i>selgitab</i> mitmetähenduslike sõnade erinevaid tähendusi (õpetaja abiga); • <i>jaotab</i> sõnade rea semantiliste tunnuste järgi 2 rühma, täiendab igit rühma 2–3 sõnaga; • <i>kasutab õigesti</i> oma kõnes erinevate leksikaalsete rühmade sõnu; • <i>eristab</i> sõnu, mis vastavad küsimustele <i>kes?</i> ja <i>mis?</i>; • <i>kasutab õigesti</i> suur- / väiketähte üld- ja pärisnimedes; • <i>muudab</i> nimisõnu vastavalt arvule (üks - mitu); <i>tunneb ära</i> üksikult, lauses ja tekstis sõnad, mis vastavad küsimusele <i>milline</i> (meessoost, naissoost, keskssoost)? <i>millised?</i>; • <i>moodustab</i> nimi- ja omadussõnaühendeid; • <i>valib</i> teadaoleva eseme juurde sobivad tunnused; • <i>tunneb ära</i> tegevussõnad, esitab nende kohta küsimusi; • <i>valib</i> tabavalt tegusõnu oma mõtete väljendamiseks; • <i>tunneb ära</i> numbreid nimetavad sõnad, esitab nende kohta küsimusi <i>kui palju?</i>; • <i>moodustab</i> nimi- ja arvsõnaühendeid; • <i>eristab</i> sõnu, mis nimetavad esemeid, tunnuseid, tegevusi, numbreid, <i>esitab</i> nende kohta küsimusi; • <i>valib</i> iseseisvalt 4-6 sõna, mis vastavad küsimustele <i>kes? mis? milline</i> (meessoost, naissoost, keskssoost)? <i>millised? mida ta teeb? mida teevad? kui palju?</i>; • <i>jaotab</i> sõnad tähenduse ja küsimuste (sõnaliikide järgi) rühmadesse; • <i>tunneb</i> lauses <i>ära</i> abisõnad; <i>kirjutab</i> need teistest sõnadest eraldi; • <i>seob</i> omavahel sõnu abisõnade abil; • <i>tunneb</i> lause <i>ära</i> selle põhitunnuste järgi; • <i>selgitab</i> erinevat liiki lausete rolli suhtluseesmärgi saavutamiseks; 	<p>Sõna häälikulise ja tähelise koostise uurimine, õigesti hääldamine ja kirjutamine.</p> <p>Poolitamisreeglite kasutamine.</p> <p>Tähestiku kasutamine.</p> <p>Sõna leksikaalse tähenduse uurimine. Ukraina keele leksikaalse rikkuse kasutamine oma kõnes.</p> <p>Nimisõnade rolli uurimine kõnes ja nende kasutamine oma lausungites.</p> <p>Omadussõnade väljendusvõimaluste tundmaõppimine ja kasutamine kõne väljendusrikkuse tõstmiseks. Tegusõnade rolli vaatlemine kõnes ja kasutamine oma lausungites. Arvsõnade tundmaõppimine ja kasutamine kõnes. Esemete, tunnuste, tegevuste ja arvude nimetamiseks kasutatavate sõnade</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>reprodutseerib õigesti</i> jutustavate, küsi-, käsk-, hüüd- ja mittehüüdlause te intonatsiooni; • <i>kasutab</i> kirjutades vastavaid kirjavahemärke lause lõpus; • <i>laiendab</i> lauset sõnadega vastavalt esitatud küsimustele; • <i>koostab ja kirjutab</i> lause joonistuse järgi ja etteantud teemal; • <i>määratleb</i> teksti põhiliste tunnuste järgi; • <i>eristab</i> jutustavat teksti kirjeldavast tekstist ning <i>selgitab</i> nende tähendust; • <i>valib</i> teksti juurde pealkirja; • <i>määratleb</i> tekstis sissejuhatuse, põhiosa ja lõpu; • <i>leiab</i> kirjanduslikes tekstides väljendusrikkaid keelevahendeid, <i>selgitab</i> nende rolli; • <i>kontrollib ja täiustab</i> tekste, vältides sõnakordusi • <i>koostab ja kirjutab</i> lühema teksti (3–4 lauset) illustratsiooni ja joonistuste seeria põhjal sündmustest oma elus; • <i>kasutab</i> asesõnu, määrsõnu, kontekstuaalseid sünonüüme (ilma termineid kasutamata), et ühendada tekstis lauseid ja vältida kordusi; • <i>kontrollib ja täiustab</i> oma tekste, kõrvaldab leksikaalsed kordused. 	<p>vaatlemine. Abisõnade tähenduse uurimine kõnes ja kasutamine sõnade sidumiseks lauses. Lausete tundmaõppimine ja konstrueerimine. Tekstide uurimine ja koostamine. Tekstide täiustamine</p>
--	--

Võõrkeelte ainevaldkond

Võõrkeel

Seletuskiri

Algkooli võõrkeeleõppe põhieesmärk on kujundada õpilastes suhtluspädevus, mille annab nooremate õpilaste ealiste võimetega kooskõlas olev keele-, kõne- ja sotsiaalkultuuriline kogemus.

Võõrkeeleõppe algetapp kaasaegses üldharidusasutuses on äärmiselt oluline, kuna sel ajal pannakse võõrkeelsele suhtluspädevusele edasiseks arenguks ja täiendamiseks vajalik ja piisav psühholingvistiline alus. Siin toimub võõrkeele foneetiliste, leksikaalsete, grammatiliste ja ortograafiliste oskuste põhimõtteline kujundamine, samuti oskuste kujundamine kuuldu järgi mõista, rääkida, lugeda ja kirjutada kavaga määratud õpilaste õppe- ja kognitiivse tegevuse tulemuste raames. Võõrkeele õpetamise sisu algkoolis valitakse vastavalt noorema kooliea õpilaste psühhofüsioloogilistele iseärasustele. Algkoolis on oluline tekitada õpilastes huvi võõrkeele õppimise vastu, äratada neis positiivne suhtumine õppeainesse, motiveerida võõrkeele kui kultuuridevahelise suhtlusvahendi valdamise vajadust.

Võõrkeelte ülesanne üldkeskhariduse alushariduse eesmärgi elluviimisel

Õppesisu tagatakse aineliste, protsessuaalsete, emotsionaalsete ja väärtushinnanguliste komponentide ühtsusega ning luuakse võõrkeele omandamise alusel kultuuridevahelise paradigma kontekstis, mis näeb ette selle rahva keele õppimise, kes selles suhtleb, ja tema kultuuri tundmaõppimise.

Selline lähenemine tingib valmisoleku kultuuridevaheliseks suhtluseks õppekavas määratletavate suhtluse tüüpvaldkondade, -teemade ja -olukordade raames. 2. klassi lõpuks saavutavad õpilased A1-eelsele tasemele.

Need tasemed iseloomustavad õppesaaevutusi igat liiki kõnetegevuses ja on kooskõlas Üleeuroopaliste keelehariduslike soovitusatega: õppimine, õpetamine ja hindamine.

Ülesanne seisneb järgmiste oskuste kujundamises:

- suhelda kehtivas õppekavas määratud valdkondade, teemade ja olukordade piires;
- mõista kuuldu põhjal autentsete tekstide sisu;
- lugeda ja mõista eri liiki ja eri žanrite autentseid tekste erineval sisust arusaamise tasandil;
- suhelda kirjalikus vormis vastavalt püstitatud ülesannetele;
- kasutada adekvaatselt emakeele ja teiste õppeainete uurimisel saadud kogemusi;
- kasutada vajadusel mitteverbaalseid suhtlusvahendeid keeleliste vahendite puudumisel;
- hinnata teavet kriitiliselt ning kasutada seda erinevateks vajadusteks;
- väljendada ma mõtteid, tundeid ja suhtumist;
- suhelda teistega efektiivselt suuliselt, kirjalikult ja elektrooniliste suhtlusvahendite kaudu.

Võõrkeelte ülesanded üldkeskhariduse alushariduse eesmärgi elluviimisel

Võõrkeelse suhtlemise õppeprotsessis rakenduvad komplekselt hariduslik, kasvatuslik ja arendav funktsioon.

Hariduslik funktsioon on suunatud:

- õpilaste arusaamisele võõrkeele tähtsusest, elades multilingvaalses ja polükultuurilises maailmaruumis;
- teadmiste omandamine õpetatava keele riigi kultuurist, ajaloost, realiteetidest ja traditsioonidest;
- õpilaste kaasamine kultuuride dialoogi (emakeel ja võõrkeel);
- oma individuaalsete eripärade kui psühhofüsioloogiliste aluste mõistmine võõrkeele omandamiseks;
- oskuse kujundamine kasutada vajadusel erinevaid strateegiaid oma võõrkeelsete suhtluseesmärkide rahuldamiseks

(töö õpiku, sõnastiku, teatmekirjanduse, multimeediavahenditega jms).

- Kasvatuslik funktsioon soodustab:
- õpilastes positiivse suhtumise kujundamist võõrkeelde kui suhtlusvahendisse, austust rahvasse kui selle keele kandjasse, sallivat suhtumist selle kultuuri, tavade ja eluviisi vastu;
- kaasaegses tsiviliseeritud ühiskonnas omaks võetud suhtluskultuuri arendamist;
- emotsionaalset ja väärtuspõhist suhtumist kõigesse meid ümbritsevasse;
- võõrkeele omandamise tähtsuse ja sidevahendina kasutamise vajaduse mõistmist.

Arendav funktsioon aitab õpilastes arendada:

- kõnelisi, intellektuaalseid ja kognitiivseid võimeid;
- valmisolekut osaleda võõrkeelses suhtluses;
- edasise enesetäiendamise vajadust võõrkeele kasutamise valdkonnas;
- võimekust teadmisi ja oskusi uude olukorda endasi kanda probleemotsinguga tegelemise meetodil.

Ainevaldkonna „Võõrkeeled“ pädevuspotentsiaal algkoolis

Selle eesmärgi saavutamise peamiseks vahendiks on võtmepädevustest kui õpitulemusest lähtuv pädevuspõhine lähenemine üldhariduskooli õppekorraldusele.

	Võtmepädevused	Komponendid
1	Suhtlemine riigikeeles (ja emakeeles erinevuse korral)	Oskus: kasutada ukrainistika komponenti igat tüüpi kõnetegevuses; populariseerida Ukrainat, ukraina keelt, kultuuri ja traditsioone võõrkeele abil. Suhtumine: uhkus Ukraina, selle keele ja kultuuri üle; arusaamine vajadusest populariseerida Ukrainat võõrkeelte abil maailmas; valmisolek kultuuridevaheliseks dialoogiks.
2	Suhtlemine võõrkeeltes	Realiseerub ainepädevuste kaudu.
3	Matemaatiline pädevus	Oskus: lahendada suhtlemis- ja õpiülesandeid kasutades loogilist ja matemaatilist intellekti. Suhtumine: valmisolek leida erinevaid viise suhtlemis- ja õpiprobleemide lahendamiseks..
4	Põhipädevused loodusteadustes ja tehnoloogiates	Oskus: kirjeldada võõrkeeles loodusnähtusi, analüüsida ja hinnata nende rolli inimtegevuses. Suhtumine: huvi looduse vastu ja vastutustunne selle säilimise eest.
5	Teabe- ja digipädevus	Oskus: õppida võõrkeelt spetsiaalse tarkvara, mängude, sotsiaalvõrgustike abil; luua võõrkeelseid teabeobjekte; suhelda võõrkeeles info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate (IKT) abil; rakendada IKT-d vastavalt püstitatud ülesannetele. Suhtumine: valmisolek järgida netietiketti.
6	Elukestev õpe	Oskus: töötada iseseisvalt õpikuga, otsida erinevatest allikatest uut teavet ja seda kriitiliselt hinnata; korraldada oma aega ja õpperuumi; hinnata oma õpisaavutusi. Suhtumine: kindlustunne võõrkeeles suhtlemisel; oma keelebarjääride ületamine; püsivus; sisemine motivatsioon ja usk edusse.

7	Algatusvõime ja ettevõtlikkus	Oskus: algatada konkreetse eluülesande lahendamiseks võõrkeelset suulist, kirjalikku ja sealhulgas ka võrgus suhtlemist. Suhtumine: eetilise käitumise järgimine eluliste olukordade lahendamisel; suhtlemisoskus ja algatusvõime; kreatiivsus.
8	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Oskus: sõnastada oma seisukoht; teha tulemuse nimel teistega koostööd, suheldes võõrkeeles. Suhtumine: sallivus teistega suhtlemisel.
9	Informeeritus ja eneseväljendusoskus kultuurivaldkonnas	Oskus: väljendada võõrkeeles oma tundeid, üleelamisi ja arvamusi. Suhtumine: kultuuri väärtuslikkuse teadvustamine inimese ja ühiskonna jaoks; austus kultuuride paljususe ja mitmekesisuse vastu.
10	Keskkonnavaline kirjaoskus ja tervislik eluviis	Oskus: propageerida tervislikku eluviisi võõrkeele vahendite abil. Suhtumine: looduse kui tervikliku süsteemi tajumine; valmidus arutada keskkonnakaitsega seotud küsimusi; vastutustundlik suhtumine oma tervisesse ja turvalisusse.

Sellised võtmepädevused nagu õppimisvõime, algatus- ja ettevõtlikkus, keskkonnavaline kirjaoskus ja tervislik eluviis, sotsiaal- ja kodanikupädevused võivad kujuneda kõigi õppeainete abil korraka ja metaaineteks. Õppekavades selliste integreeritud teemavaldkondade esiletõstmine nagu „Keskkonnanõuetus ja säästev areng“, „Kodanikuvastutus“, „Tervis ja turvalisus“, „Ettevõtlikkus ja finantskirjaoskus“ on suunatud õpilastele, et neil kujuneks välja võime rakendada eri õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi reaalses elusituatsioonides. Integreeritud teemavaldkondade rakendatakse võõrkeele õppes süvaõppega erikoolides ja üldharidusasutustes. Teemavaldkondade tegevused ja oskused valitakse vastavalt kommunikatiivsele vajadusele, olustikulise suhtluse ainesele, õpilaste vanusele ja ettevalmistuse tasemele.

Integreeritud teemavaldkonnad ja orienteeruvad moodused nende realiseerimiseks algkoolis

Teemavaldkond "Keskkonnanõuetus ja stabiilne areng" on suunatud ühiskondliku aktiivsuse, vastutustunde ja keskkonnateadlikkuse aluste väljakujundamisele, valmisolekule osaleda keskkonnanõuetu ja sotsiaalse arengu küsimuste lahendamisel. Võõrkeelte abil on õpilased orienteeritud:

- looduse kui tervikliku süsteemi tajumisele;
- vastastikusele seosele inimese ja keskkonna vahel;
- valmisolekule arutada keskkonnanõuetuiga seotud küsimusi.

Teemavaldkonna „Kodanikuvastutus“ rakendamine aitab kaasa vastutustundliku suhtumise aluste väljakujunemisele kogukonna ja ühiskonna vastu. Võõrkeelte abil saavad õpilased:

- teadvustada oma õigusi ja kohustusi;
- kujundada salliva suhtumise teistesse;
- omandada oskuse teha koostööd ja leida ühiseid lahendusi.

Teemavaldkonna „Tervis ja turvalisus“ realiseerimine aitab kujundada turvalist elukeskkonda ja tervisliku eluviisi aluseid.

Võõrkeelte abil saavad õpilased:

- mõista turvalise käitumise reegleid;
- teadvustada kahjulike harjumuste mõju inimese tervisele;
- järgida tervislikku eluviisi.

Teemavaldkond „Ettevõtlikkus ja finantskirjaoskus“ on suunatud finantsküsimuste praktiliste aspektide mõistmisele.

Võõrkeelte abil saavad õpilased:

- teadvustada oma finantsvajadusi;
- produtseerida ideid ja realiseerida neid;
- omanda oskuse määrata prioriteetid ja planeerida tegevusi.

Teema	Teemavaldkond			
	Keskkonnanõuetus ja stabiilne areng	Kodanikuvastutus	Tervis ja turvalisus	Ettevõtlikkus ja finantskirjaoskus

Mina, minu pere ja sõbrad		Mõistab vanemate abistamise tähtsust ja räägib oma kohustustest.	Näitab üles vastutusrikast suhtumist oma tervisesse.	Näitab üles algatusvõimet ja vastutustunnet tööpäeva planeerimisel.
		Annab hinnangu enda ja teiste inimeste tegudele.		
		Loob ümbritsevate inimestega sõbralikud suhted.		
Puhkus ja vaba aeg	Mõistab vajadust hoida puhkekoht korras.	Arvestab sõprade arvamusega üht või teist liiki puhkuse valimisel.	Mõistab turvalise käitumise alusreegleid.	
Loodus ja keskkond	Hindab loodust ja suhtub sellesse säästvalt.	Avaldab arvamust loomade abistamise ja loodushoiu tähtsuse kohta.		
Inimene	Mõistab inimese ebaratsionaalse tegevuse tagajärgi keskkonnale.	Suhtub inimestesse sallivalt.	Teab inimese tervist mõjutavaid positiivseid ja negatiivseid tegureid.	
			Mõistab hügieenireeglite järgimise, liikumisrežiimi ja kehalise aktiivsuse tähtsust.	
Eluase			Mõistab puhtuse ja korra hoidmise vajadust oma eluasemes.	
Toitumine			Teeb vahet tervislikul ja ebatervislikul toidul.	Koostab lihtsa menüü tervislikest toiduainetest.
				Oskab ostmisel raha ratsionaalselt kasutada.
Reisimine	Näitab reisimise ajal välja väärtustavat suhtumist loodusesse.		Valib turvalise liikumistee.	Valib optimaalse transpordiliigi.
Pühad ja traditsioonid				Mõistab pühade tähistamiseks vajalike ostude planeerimise vajadust eelarve raames.

Kool ja koolielu		Kasutab käitumismudelit, mis pole vastuolus koolielu reeglitega.		
------------------	--	--	--	--

Õpilaste õppe- ja tunnetustegevuse üldised oodatavad tulemused (suhtlemispädevus)

Suhtlemise liigid	Suhtlemis- oskused	Võõrkeeleoskuse tasemed ja kirjeldused vastavalt Euroopa keeleõppe ühtsetele suunistele: õppimine, õpetamine, hindamine
		1.–2. klass
		eel A1
vastuvõtt	Kuulmistaju	Saab aru lühikestest lihtsatest küsimustest ja väidetest, mida räägitakse aeglaselt ja selgelt, vajadusel korratakse ning millele on lisatud mõistmise parandamiseks visuaalseid vihjeid või žeste.
		Tunneb tuttavas kontekstis ära tuttavad igapäevased sõnad, kui kõne on aeglane ja selge.
	Nägemistaju	Tunneb ära tuttavad sõnad koos piltidega, näiteks need, mida leidub kiirtoidurestoranide menüüdes, mis sisaldavad toidupilte või pildiraamatuid, milles on kasutatud tuttavat sõnavara.
väljendus	Suuline suhtlus	Küsib ja vastab küsimustele enda ning igapäevaste tegevuste kohta, kasutades lühikesi, formaalseid väljendeid ja toetudes teabe tõhusamaks edastamiseks žestidele.
	Kirjalik suhtlus	Kirjutab sõnaraamatut kasutades lühikesi fraase, põhiteabe (nimi, aadress, perekond) esitamiseks ankeedis või märkmetes.
	Online suhtlus	Loob põhilise sotsiaalse võrgusuhtluskontakti, kasutades kõige lihtsamaid viisakaid tervitamise ja hüvastijätmise vorme.
		Postitab lihtsaid veebitervitusi, kasutades põhilisi formaalseid väljendeid
		Postitab veebis enda kohta lihtsaid ja lühikesi sõnumeid, kui neid saab valida menüüst ja/või kasutada veebitõlki.
	Kirjavahetuse lugemine	Mõistab kirjas, voldikus või e-kirjas esitatud teavet sündmuse kohta, kuhu ta kutsuti, samuti teavet sündmuse kuupäeva, kellaaja ja koha kohta.
		Tuvastab aja- ja kohateabe väga lihtsates märkmetes ja sõprade tekstisõnumites (nt „tuln tagasi kell neli“), kui neil pole lühendeid.
	Lugemine asukohas orienteerumiseks	Saab aru lihtsatest igapäevastest siltidest (nt „Parkla“, „Peatus“, „Söökla“ jne).
		Leiab plakatitelt, flaiiritelt ja kuulutustelt infot asukoha, aja ja hindade kohta.
tekstilooime	Suuline tekstilooime	Produtseerib enda kohta lühikesi fraase, pakkudes põhilisi isikuandmeid (nt nimi, aadress, perekond, rahvus).
	Kirjalik tekstilooime	Esitab põhiteavet (nt nimi, aadress, rahvus) kirjalikus vormis, võimaliku sõnaraamatu kasutamisega.
	Lugemine teabe saamiseks ja argumenteerimiseks	Saab aru kõige lihtsamast tuttavast sõnu koos piltidega sisaldavast infomaterjalist, näiteks kiirtoidurestoranide menüüst, kus on fotod roogadest või illustreeritud lood, kus kasutatakse tuttavat sõnavara.
	Juhiste lugemine	Saab aru väga lühikestest lihtsatest juhistest, mida kasutatakse tuttavates igapäevastes kontekstides (nt „Parkimine keelatud“, „Keelatud“ jne), eriti kui nendega on kaasas pildid.
	Lugemine naudinguks	Deskriptorid puuduvad

Oodatav sotsiolingvistiline vastavus 2. klassi lõpuks

Eel-A1

Deskriptorid puuduvad

Lingvistiline pädevus 2. klassi lõpuks

Lingvistiline diapasoos	Pre A1
Üldine	Kasutab üksikuid sõnu ja põhiväljendeid enda kohta lihtsa teabe esitamiseks.
Leksikaalne	Deskriptorid puuduvad
Grammatiline	Järgib lühikestes lausetes väga lihtsaid sõnajärje põhimõtteid.
Fonoloogiline	

Väljendus	Suuline suhtlus	Tervikuna	Küsib enda ja igapäevategevuste kohta küsimusi ja vastab neile, kasutades lühikesi formaalseid väljendeid ja toetudes teabe arusaamiseks žestidele.
		Vestlus, diskussioon ja vestluskaaslase mõistmine	Saab aru lihtsatest teda otseselt puudutavatest küsimustest, nagu nimi, vanus ja aadress vms, kui inimene küsib selgelt ja aeglaselt.
			Saab aru lihtsatest isikuandmetest (nt nimi, vanus, elukoht, päritoluriik), kui inimesed end tutvustavad tingimusel, et nad räägivad selgelt ja aeglaselt ning nende poole pöörduakse otse, ning saab aru selleteemalistest otse ja isiklikult suunatud küsimustest, kuigi võib-olla tuleb küsimust korrata.
			Saab aru teatud arvutavatest sõnadest ja tervitustest ning eristab põhiteavet, nagu numbrid, hinnad, kuupäevad ja nädalapäevad, eeldusel, et kõne on väga aeglane ja vajadusel korduv.
			Saab aru ja kasutab mõningaid põhilisi tüüpväljendeid, nagu „Jah“, „Ei“, „Vabandust“, „Palun“, „Aitäh“.
			Tunneb ära lihtsad tervitused.
			Ütleb tere, oma nime, jätab huvasti.
		Sihipärane suhtlemine	Deskriptorid puuduvad
		Kaupade ja teenuste saamine	Teeb lihtsaid oste ja/või tellib süüa või jooki, kasutades sõnade mõistmiseks žeste.
		Teabe vahetamine	Ütleb oma nime ja küsib teistelt nende nime kohta.
			Kasutab ja mõistab igapäevases suhtluses algarve.
			Küsib päeva, kellaega ja kuupäeva ning oskab neid nimetada.
			Küsib sünnikuupäeva ja suudab nimetada enda oma anda.
Küsib telefoninumbrit ja võib enda oma anda.			
Küsib inimese vanust ja oskab nimetada enda oma.			
Küsib teabe saamiseks väga lihtsaid küsimusi (nt „Mis see on?“) ja mõistab 1-2-sõnalisi vastuseid.			
väljendus	Kirjalik suhtlus	Tervikuna	Kirjutab lühikesi fraase, et anda põhiteavet (nimi, aadress, perekond) küsimustikesse või märkmetesse, kasutades sõnaraamatut.
		Kirjavahetus	Kirjutab sõnastikku kasutades lühikesi fraase ja lauseid, pakkudes põhilisi isikuandmeid.
		Märkmed, sõnumid, blanketid	Täidab väga lihtsad registreerimisvormid isikuandmetega: nimi, aadress, kodakondsus.
	Online suhtlus	Tervikuna	Loob põhilise võrgusuhtluse, kasutades kõige lihtsamaid viisakaid tervitamise ja huvastijätmise vorme.
		Veebisuhtlus ja -diskussioon	Postitab lihtsaid veebitervitusi, kasutades elementaarseid tüüpväljendeid.
			Postitab veebis enda kohta lihtsaid ja lühikesi avaldusi, kui saab neid menüüst valida ja/või kasutada veebitõlki.

		Sihikindel online suhtlus	Teeb hüpikmenüüst valiku lihtsa veebitellimus korral (nt toode, suurus, värv) või küsimustiku täitmisel (nt isikuandmed), kui selleks on visuaalne tugi.
Teksti- loome	Suuline tekstiloome	Tervikuna	Produtseerib enda kohta lühikesi fraase, pakkudes põhilisi isikuandmeid (nt nimi, aadress, perekond).
		Kauakestev monoloog: oma kogemuse kirjeldamine	Kirjeldab ennast (nt nimi, vanus, perekond) kasutades lihtsaid sõnu ja tüüpväljendeid, eelneva ettevalmistuse võimaluse korral.
			Väljendab tundeid lihtsate sõnadega (nt „õnnelik“, „väsinud“ jne) saates neid mitteverbaalselt.
		Kauakestev monoloog: teabe esitamine	Deskriptorid puuduvad
		Kauakestev monoloog: oma arvamuse põhjendamine	Deskriptorid puuduvad
		Esinemine auditooriumi ees	Deskriptorid puuduvad
	Kirjalik tekstiloome	Tervikuna	Annab põhiteabe kirjalikult (nt nimi, aadress, rahvus), võimaluse korral sõnaraamatut kasutades.
		Loominguline kiri	Deskriptorid puuduvad
		Ettekanded	Deskriptorid puuduvad

Õpilaste õppe- ja tunnetustegevuse konkreetsed oodatavad tulemused vastavalt Euroopa keeleõppe üldistele soovitudele: õppimine, õpetamine, hindamine (Suhtlemispädevus).

See on raamõppekava ja seetõttu määravad vahetulemused klassiti õpetajad, keskendudes lõpptulemusele.

Kõne- tegevuse suhtlemise liigid	Suhtlemisoscused		Võõrkeeleoskuse tase ja deskriptorid 2. klassi lõpuks
			Pre A1
vastuvõtt	Kuulmis- taju	Tervikuna	Saab aru lühikestest, lihtsatest küsimustest ja väidetest, mida räägitakse aeglaselt ja selgelt, vajadusel korratakse ja mida saadavad mõistmise parandamiseks visuaalsed vihjed või žestid.
			Tunneb tuttavas kontekstis ära tuttavad igapäevased sõnad, kui kõne on aeglane ja selge.
			Tunneb ära numbrid, hinnad, kuupäevad ja nädalapäevad tuttavas kontekstis, kui kõne on aeglane ja selge.
		Teiste inimeste vahelise vestluse mõistmine	Deskriptorid puuduvad
		Elava kõne kuulamine	Deskriptorid puuduvad
		Kuulutuste ja juhiste kuulamine	Saab aru lühikestest lihtsatest tegevusjuhistest, nt „Peatu“, „Sule ukseid“ jne, mida räägitakse aeglaselt, pööratakse isiklikult koos joonistuste või žestidega ning vajadusel korratakse.
		Raadio ja audiosalvestiste kuulamine	Tunneb ära juba tuttavad sõnad, nimed ja numbrid lihtsates, lühikestes kirjalikes tekstides, mida räägitakse väga aeglaselt ja selgelt.
		Audiovisuaalne tajutaju (telesaated, filmid, videosalvestised)	Deskriptorid puuduvad

Õpilaste hariduslike ja kognitiivsete saavutuste ligikaudsed parameetrid

Oskused	Klass
----------------	--------------

	1	2
Kuulamine (Audeerimine)	Ära kuulatud salvestatud materjali maht (piirides)	
	1 min	1–1,5 min
Nägemine (Lugemine)	Ühe teksti maht sõnades (piirides)	
	20–50	50–80
Suuline suhtlemine (Dialog)	Iga vestluskaaslase väljaütlemine repliikides, mis on keeleliselt õigesti vormistatud (piirides)	
	1–3	3
Suuline produtseerimine (Monoloog)	Väljaütlemiste maht lausetes (piirides)	
	1–3	3–4
Kirjalik produtseerimine (Kiri)	Kirjaliku sõnumi maht sõnades (piirides)	
	5–10	10–25

Inglise keel

1. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid 1 kuni 10 nooremate pereliikmete vanus	oskab teretada hüvasti jätta vabandada tänada ennast/kedagi esitleda nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Vaba aeg	mänguasja värvid tegevused nädalapäevad	
Loodus	lemmikloomad	
Pühad (Ukrainas ja õpitava keele riigis)	pühade nimetused õnnitlustes	
Toitumine	lihtne menüü	
Kool	koolitarbed koolimööbel	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Clause	'have' in the present tense 'be' in the present tense
Determiner	'this is' for an introduction 'a/an' with single countable nouns possessive adjectives 'my, your, his, her, its, our, their' 'how' questions for time, measurement, size and quantity
Modality	'can' for ability
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective (size, colour, emotional state)
Pronoun	personal pronouns 'I, you, he, she, it, we, they' wh-questions
Verb	Imperatives

2. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid kuni 20 nooremate pereliikmete ja sõprade vanus igapäevased asjad	oskab teretada hüvasti jätta vabandada täna ennast/kedagi esitleda; nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Puhkus ja vaba aeg	jalutuskäik harrastused	
Loodus	aastaajad mets- ja koduloomad	
Inimene	kehaosad riideesemed	
Pühad ja traditsioonid	sünnipäev aeg (kell) pühade menüü	
Toitumine	puuviljad aedviljad joogid hind	
Kool	minu klassituba	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Clause	agreement between nouns and verb 'be'
Conjunction	'and' to link nouns and noun phrases basic 'but' to link clauses and sentences
Determiner	'this'/'these' and 'that'/'those' as determiners (general) 'how' questions for time, measurement, size and quantity 'the' for specific examples and back reference
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective 'it' + 'be'
Preposition	basic prepositions of place and movement basic time expressions with 'o'clock'
Pronoun	wh-questions
Verb	'have got' in the present tense imperatives negative imperatives present simple for opinions, likes and dislikes present continuous for time of speaking tag responses (short answers to present simple yes/no questions)

Saksa keel

1. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid 1 kuni 10 nooremate pereliikmete vanus	oskab teretada hüvasti jätta vabandada täna ennast/kedagi esitleda nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid
Vaba aeg	mänguasja värvid tegevused nädalapäevad	
Loodus	lemmikloomad	

Pühad (Ukrainas ja õpitava keele riigis)	pühade nimetused õnnitlused	korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Toitumine	lihtne menüü	
Kool	koolitarbed koolimööbel	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Adjektiv	Prädikativ
Adverb	Adverb gern
Artikel	Bestimmte Artikel
Konjunktion	Konjunktion und
Pronomen	Personalpronomen Possessivpronomen (Singular)
Satz	Verneinung (kein, nicht)
Substantiv	Substantive im Nominativ
Verb	Präsens Verb sein
Zahlwort	Numeral

2. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid kuni 20 nooremate pereliikmete ja sõprade vanus igapäevased asjad	oskab teretada hüvasti jätta vabandada tänada ennast/kedagi esitleda; nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Puhkus ja vaba aeg	jalutuskäik harrastused	
Loodus	aastaajad mets- ja koduloomad	
Inimene	kehaosad riideesemed	
Pühad ja traditsioonid	sünnipäev aeg (kell) pühade menüü	
Toitumine	puuviljad aedviljad joogid hind	
Kool	minu klassituba	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Adverb	Adverbien hier, dort, da
Artikel	Unbestimmte Artikel
Konjunktion	Konjunktion aber
Pronomen	Possessivpronomen (Plural) Personalpronomen im Akkusativ
Satz	Imperativsatz
Substantiv	Plural der Substantive Substantive im Akkusativ Zusammengesetzte Substantive

Verb	Imperativ Verben haben, können
Zahlwort	Numeral

Prantsuse keel

1. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid 1 kuni 10 nooremate pereliikmete vanus	oskab teretada hüvasti jätta vabandada täna ennast/kedagi esitleda nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Vaba aeg	mänguasja värvid tegevused nädalapäevad	
Loodus	lemmikloomad	
Pühad (Ukrainas ja õpitava keele riigis)	pühade nimetused õnnitlused	
Toitumine	lihtne menüü	
Kool	koolitarbed koolimööbel	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Adjectif	Les adjectifs possessifs (ma, mon, ta, ton, sa, son)
Article	Les articles indéfinis
Nom	L'accord: le masculin et le féminin
Nombre	Les nombres cardinaux
Présentateurs	C'est... Voici... Voilà...
Pronom	Les pronoms sujets
Verbe	Les verbes usuels: être et avoir L'impératif positif

2. klass

Olukorrasuhtluse üldised omadused

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid kuni 20 nooremate pereliikmete ja sõprade vanus igapäevased asjad	oskab teretada hüvasti jätta vabandada täna ennast/kedagi esitleda; nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Puhkus ja vaba aeg	jalutuskäik harrastused	
Loodus	aastaajad mets- ja koduloomad	
Inimene	kehaosad riidesemed	
Pühad ja traditsioonid	sünnipäev aeg (kell) pühade menüü	
Toitumine	puuviljad aedviljad joogid hind	
Kool	minu klassituba	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Adjectif	Les adjectifs demonstratifs (ce/cet, cette, ces) L'accord: le masculin et le féminin
Nom	L'accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
Nombre	Les nombres cardinaux
Préposition	Les prépositions de lieu
Présentateurs	C'est... Ce sont...
Verbe	Le présent (verbes réguliers + usuels) Le questionnement (Est-ce que +S+V)
Adjectif	L'accord et la place des adjectifs
Adverbe	Les adverbes d'intensité trop, très
Article	L'article zéro: être + profession
Conjonction	et, ou alors, mais
Nom	L'accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
Nombre	Les nombres cardinaux
Pronom	Les pronoms personnels (sujets, toniques) Les pronoms interrogatifs simples
Verbe	Le présent (les verbes modaux) Le présent progressif (être en train de) Le futur proche (je vais + infinitif...) Le passé composé avec avoir, avec, être, (quelques verbes) Le passé récent (je viens de + infinitif...)

Hispaania keel**1. klass****Olukorrasuhtluse üldised omadused**

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid
Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid 1 kuni 10 nooremate pereliikmete vanus	oskab teretada hüvasti jätta vabandada tänada ennast/kedagi esitleda nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Vaba aeg	mänguasja värvid tegevused nädalapäevad	
Loodus	lemmikloomad	
Pühad (Ukrainas ja õpitava keele riigis)	pühade nimetused õnnitlused	
Toitumine	lihtne menüü	
Kool	koolitarbed koolimööbel	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Conjunción	y
Números	Los ordinales de 0 hasta 10
Preposición	A, de, en
Pronombres	Los personales (yo, tú, él, ella), posesivos (mi, tu, su), interrogativos (¿qué?, ¿quién?, ¿cómo?)
Verbo	Ser, haber(hay), tener

2. klass**Olukorrasuhtluse üldised omadused**

Olukorrasuhtluse temaatika	Sõnavara	Kõnefunktsioonid

Mina, minu pere ja sõbrad	pereliikmed numbrid kuni 20 nooremate pereliikmete ja sõprade vanus igapäevased asjad	oskab teretada hüvasti jätta vabandada tänapäev ennast/kedagi esitleda; nimetada/kirjeldada kedagi/midagi esitada küsimusi ja vastata neile mõistab ja täidab lihtsaid korraldusi/juhiseid/käsklusi saab aru lihtsatest teabemärkidest õnnitleda pühade puhul väljendada meeleolu
Puhkus ja vaba aeg	jalutuskäik harrastused	
Loodus	aastaajad mets- ja koduloomad	
Inimene	kehaosad riideesemed	
Pühad ja traditsioonid	sünnipäev aeg (kell) pühade menüü	
Toitumine	puuviljad aedviljad joogid hind	
Kool	minu klassituba	

Grammatika

Kategooria	Struktuur
Adjetivo	El género, número
Artículo	El artículo determinado e indeterminado
Números	Los ordinales de 11 hasta 20
Preposición	Con, sobre
Pronombres	Los personales, posesivos, interrogativos (¿de qué?, ¿de quién?)
Sustantivo	El género, número
Verbo	Los verbos regulares en Presente de Indicativo de las personas en singular

Matemaatiline ainevaldkond

Matemaatika

Seletuskiri

Matemaatika õpetamise eesmärgiks on lapse isiksuse ja maailmavaatelist hoiakute mitmekülgne arendamine matemaatilise tegevuse abil, tema elamiseks ja õppimiseks vajalike matemaatika- ja muude võtmepädevuste kujundamine.

Selle eesmärgi saavutamise hõlmab järgmiste **ülesannete** lahendamist:

- õpilaste arusaamise kujundamine matemaatika rollist ümbritseva maailma nähtuste ja seaduspärasuste teadvustamisel;
- matemaatiliste teadmiste ja tegevusmeetodite kasutamiskogemuse kujundamine lastes hariduslike ja praktiliste ülesannete lahendamiseks;
- õpilaste matemaatilise kirjaoskuse arendamine, mis on vajalik matemaatiliste faktide, seoste ja seaduspärasuste kirjeldamiseks;
- õpilaste loogilise arutlusvõime kujundamine, andmete õigsuse ja piisavuse kujundamine hariduslike ja praktiliste ülesannete lahendamiseks.

Matemaatika algkursuse eesmärkide ja ülesannete elluviimine toimub **järgmiste teemavaldkondade** järgi: „Arvud, tehted arvudega. Suurused“, „Geomeetrised kujundid“, „Avaldised, võrdused, võrratused“, „Töö andmetega“, „Matemaatikaülesanded ja uuringud“.

Teemavaldkond „**Numbrid, toimingud numbritega. Suurused**“ käsitleb 1.–4. klassis tehteid arvudega miljoni piires; liitmise ja lahutamise, korrutamise ja jagamise aritmeetiliste toimingute sooritamise oskuste kujundamist; tutvumist harilike murdudega praktilisel alusel; suuruste mõõtmist; suurustega manipuleerimist.

Teemavaldkond „**Avaldised, võrdused, võrratused**“ on suunatud õpilaste ettekujutuse kujundamisele matemaatilistest avaldistest – numbrilistest ja muutujaga; võrdusi ja võrrandid; arv võrratuse ja muutujaga võrratuse; aritmeetilise tehte

tulemuse sõltuvusest selle ühe komponendi muutumisest.

Teemavaldkond „**Geomeetrilised kujundid**“ on suunatud õpilaste ruumilise kujutlusvõime arendamisele; geomeetriliste kujundite eristamise oskuse kujunemine nende oluliste tunnuste järgi; praktiliste oskuste kujundamine käsitsi ja lihtsate joonistusvahendite abil geomeetriliste kujundite ehitamiseks, joonistamiseks, modelleerimiseks ja konstrueerimiseks.

Teemavaldkond „**Töö andmetega**“ hõlmab õpilaste praktilisel tasemel tutvustamist lihtsaimate viisidega, kuidas konkreetsel alusel andmeid hankida ja koostada.

Teemavaldkond „**Matemaatikaülesanded ja uurimustöö**“ on suunatud õpilaste oskuse kujundamisele lahendada matemaatilisi meetodeid kasutades praktilisi probleeme, mis põhinevad süžee-, geomeetrilistel ja praktilistel ülesannetel, samuti lihtsate uuringute tegemise protsessis.

Iga klassi programmis on **ligikaudne loend** lisateemadest kursuse õppemahu suurendamiseks. Täiendavad teemad ei ole kohustuslikud. Õpetaja saab valida üksikuid teemasid pakutute hulgast või valida teemasid ise, arvestades meetodilist otstarbekust ja õpilaste kognitiivseid vajadusi. Lisateemade õpitulemused ei kuulu hindamisele.

Matemaatilise tegevuse kogemust kasutatakse teiste ainete (haridusharude) õppimisel, kasutades matemaatilisi meetodeid või muid reaalsuse tunnetamise meetodeid. Interdistsiplinaarsete haridusprojektide, miniuuringute jms korraldamiseks ja läbiviimiseks on soovitatav läbi viia tunde iga kahe nädala tagant.

1. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Numbrid, toimingud numbritega. Suurused	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>esitab</i> arvude jada ühest sajani • <i>loeb ja kirjutab</i> numbreid • <i>moodustab</i> numbreid erineval viisil; • <i>määratleb</i> kümned ja ühed kahekohalise arvu osana; • <i>võrdleb</i> numbreid erineval viisil; • <i>teostab</i> arvude numeratsiooni alusel liitmist ja lahutamist; • <i>mõistab</i> liitmise ja lahutamise aritmeetiliste toimingute olemust; • <i>ennustab</i> liitmise ja lahutamise tulemust; • <i>valdab</i> ühekohaliste arvude liitmise ja lahutamise oskust 10 piires; <i>kasutab</i> kõnes liitmise ja lahutamise aritmeetiliste toimingute komponentide ja tulemuste nimetusi; • <i>kommenteerib</i> arvutuste sooritamist; • <i>leiab</i> arvu, mis on antud arvust mitu ühikut suurem (väiksem); • <i>mõistab</i> numbrite diferentsiaalvõrdluse olemust; • <i>leiab</i>, kui palju on üks arv teisest suurem või väiksem; • <i>kasutab</i> arvutamisel liitmise vahetuvusseadust; • <i>teeb kindlaks</i> seose liitmis- ja lahutamistehte vahel, • <i>kasutab</i> seda arvutamisel; • <i>määrab</i> liitmiseste tundmatu komponendi ja <i>leiab</i> selle väärtuse; • <i>mõõdab ja võrdleb</i> koguseid: pikkus, mass, mahutavus; • <i>kasutab</i> mõõtühikute lühendeid (sentimeeter – cm, detsimeeter – dm, meeter – m); mass (kilogramm – kg); maht (liiter – l); aeg (tund – tund, päev, nädal); • <i>liidab ja lahutab</i> samades mõõtühikutes esitatud arve; • <i>kasutab</i> koguste mõõtmiseks tööriistu ja abivahendeid; • <i>kasutab</i> kella (täistundide piires) ja kalendrit, et jälgida oma elus sündmusi, vaatlusi looduses; • <i>opereerib</i> rahaga kujuteldavas (mängulises) ostu-müügiprotsessis, kasutab raha lühendeid (grivna – grn, kopikas – kop) 	<p>Numbrid 1–10. Arv 0. Kümme. Numbrid 11–100.</p> <p>Liitmise ja lahutamise aritmeetilised toimingud. Arvude liitmine ja lahutamine 10 piires.</p> <p>Liitmise ja lahutamise komponentide ning tulemuste nimetused.</p> <p>Arvu suurendamine (vähendamine) mitme ühiku võrra. Diferentsiaalvõrdlus.</p> <p>Liitmise vahetuvusseadus. Vastastikune seos liitmise ja lahutamise vahel. Tundmatu liidetava leidmine.</p> <p>Suurused: pikkus, mass, maht, aeg.</p> <p>Raha</p>
Avaldised, võrdused, võrratused	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>loeb ja kirjutab üles</i> matemaatilisi avaldisi: summa ja vahe; • <i>arvutab</i> avaldiste väärtuse 1 – 2 toiminguga; • <i>teeb kindlaks</i> seosed võrduste ja võrratuste, arvude ja arvavaldiste vahel 	<p>Summa. Erinevus. Summa. Vahe. Avaldised 1 – 2 toimingus. Arvvõrdused ja -võrratused.</p>
Geomeetrilised kujundid	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>orienteerub</i> tasapinnal ja ruumis, kirjeldab või kujutab skemaatiliselt objektide asukohta, suunda ja liikumist; • <i>määrab</i> oluliste tunnuste järgi geomeetrilisi kujundeid; • <i>seostab</i> reaalseid objekte geomeetriliste kujundite mudelite ja kujutistega; • <i>modelleerib</i> geomeetrilisi kujundeid; • <i>möödab</i> lõigu pikkust; • <i>joonestab</i> etteantud pikkusega lõike 	<p>Kolmnurk, nelinurk, ruut, ring. Punkt, sirgjoon, kiir, lõik, murdjoon.</p> <p>Kuup, kera, silinder, koonus, püramiid.</p>
Matemaatikaülesanded ja uurimistöö	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>lahendab</i> lihtsaid süžeeülesandeid, mis on reaalse olukordade mudelid; • <i>loob</i> erinevate moodustage ülesande abimudeli; • <i>hindab</i> õpetaja abiga ülesande lahenduse õigsust; • <i>koostab</i> lihtsaid süžeeülesandeid; <i>teeb</i> õpetaja abiga matemaatiliste seaduspärasuste kohta uurimistöö 	<p>Lihtsa süžeeaga, sealhulgas pädevusele orienteeritud ülesanded.</p> <p>Õpilaste uurimistööd</p>
Töötamine andmetega	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>loeb</i> tabelisse skemaatilisele joonisele paigutatud andmed; • <i>sisestab</i> andmed skeemidesse; • <i>kasutab</i> andmeid praktilise suunitlusega probleemide lahendamisel ja praktilistes olukordades. 	<p>Andmete valik ja järjestamine teatud tunnuse järgi.</p>
<p>Täiendavad teemad:</p> <p>Objektide tunnused ja omadused. Üldised ja eristavad tunnused, olulised tunnused. Objektide ühendamine rühmaks ühise tunnuse järgi (üldistus). Objektide rühma jagamine alamrühmadeks ühise tunnuse järgi (klassifikatsioon). Kahekohaliste arvude liitmine ja lahutamine ilma üleminekuta üle numbrikoha. Suurte numbrite asendamine väiksemate vastu. Väikeste numbrite asendamine suuremate vastu. Kasutab suurusühikute suhet matemaatiliste ja praktiliste ülesannete täitmisel. Õiged ja valed (õiged ja valed) väited. Sümmeetria geomeetrilistes kujundites. Ring. Ülesannete sisu modelleerimine jooniste, graafikute, tabelite abil. Lihtsad ülesanded tundmatu vähendatava, lahutatava leidmiseks. Ülesanded kolme liidetava summa leidmisel. Loogilise koormusega ülesanded. Joondiagrammid, tabelid.</p>	

2. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Numbrid, toimingud numbritega. Suurused	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>reprodutseerib</i> arvude järjekorra saja piires; • <i>loeb ja kirjutab</i> numbreid, moodustab numbreid mitmel viisil; • <i>võrdleb</i> numbreid erineval viisil; • <i>määrab</i> kahekohalise arvu numbrikoha; • <i>esitab</i> numbreid liidetavate numbrikohtade summana; • <i>teostab</i> liitmist ja lahutamist lähtuvalt arvude numeratsioonist; • <i>oskab</i> arve 100 piires liita ja lahutada; • <i>loeb</i> suuliselt enda jaoks sobival viisil; • <i>prognoosib</i> liitmise ja lahutamise tulemust; • <i>kontrollib</i> arvutuste õigsust • <i>määrab</i> lahutamistehte tundmatu komponendi ja <i>leiab</i> selle väärtuse • <i>kommenteerib</i> arvutuste sooritamist; • <i>mõistab</i> korrutamise- ja jagamistehte olemust; • <i>kasutab</i> kõnes komponentide nimetusi ning korrutamise- ja jagamistehte tulemusi; • <i>kasutab</i> arvutustes vastastikust seost korrutamise ja jagamise vahel; • <i>kasutab</i> arvutustes korrutamise vahetuvusseadust, vastastikust seost korrutamise ja jagamise vahel, korrutamise ja jagamise reeglid arvudega 1 ja 0, võrdsete arvude jagamist; • <i>mõistab</i> nulliga jagamise võimatust; • <i>rakendab</i> arvutustes arvudega 2 ja 3 korrutamisel korrutustabelite ja vastavate jagamisjuhtude tundmist; 	<p>Esimese saja numbri numeratsioon</p> <p>Arvude liitmine ja lahutamine 100 piires.</p> <p>Lahutamistehte tundmatu komponendi leidmine</p> <p>Korrutamise ja jagamise aritmeetilised tehted.</p> <p>Komponentide nimetused ning korrutamise- ja jagamistehte tulemused.</p> <p>Korrutamise ja jagamise vastastikune seos. Korrutamise vahetuvusseadus.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>arvutab</i> avaldiste väärtusi tabelite põhjal, mis sisalduvad muid korrutamise ja jagamise juhtumeid; • <i>prognoosib</i> korrutamise ja jagamise tulemust, <i>kontrollib</i> arvutuste õigsust; • <i>leiab</i> arvu, mis on antud arvust mitu korda suurem (väiksem); • <i>mõistab</i> arvude kordse võrdluse olemust; • <i>arvutab</i> arvude kordse võrdluse tulemuse; • <i>määrab</i> korrutamise- ja jagamistehte tundmatu komponendi, <i>arvutab</i> selle väärtuse; • <i>kommenteerib</i> tehtud toimingud; • <i>mõõdab ja võrdleb</i> suurusi: pikkus, mass, maht, aeg, <i>kasutab</i> mõõtühikute lühendeid (millimeeter – mm, sentimeeter – cm, detsimeeter – dm, meeter – m); massiühikud (kilogramm – kg, tsentner – ts); mahuühikud (liiter – l); ajaühikud (minut – min, tund – tund, päev, nädal); • <i>kasutab</i> suuruste mõõtmiseks instrumente; • <i>kasutab</i> kella ja kalendrit kellaaja määramiseks ja oma tegevuste planeerimiseks, loodusnähtuste vaatlemiseks jne; • <i>opereerib</i> rahaga kujuteldavas ostu-müügi protsessis ja praktilises tegevuses, kasutab nende lühendeid. 	<p>Korrutamise ja jagamise erijuhud. Korrutamise- ja jagamistabel.</p> <p>Arvu suurendamine või vähendamine mitu korda. Kordne võrdlussuhe. Korrutamise- ja jagamistehte tundmatu komponendi leidmine</p> <p>Suurused: pikkus, mass, mahutavus, aeg.</p> <p>Raha</p>
<p>Avaldised, võrdused, võrratused</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>kirjutab</i> matemaatilisi väiteid, esitatuna teksti kujul, kasutades matemaatilisi sümboleid; • <i>loob</i> seose võrduse ja võrratuse, arvude ja numbriliste avaldiste vahel; • <i>leiab</i> numbrilise avaldise ja tähtavaldise väärtuse etteantud täheväärtusega; • <i>teeb kindlaks</i> sõltuvused komponentide ja aritmeetilise tehte tulemuse vahel; • <i>rakendab</i> tehete teostamise järjekorra reeglid ilma sulgudeta ja sulgudega. 	<p>Arvavaldised. Tähtavaldised. Arvvõrdused. Arvvõrratused.</p>
<p>Geomeetrilised kujundid</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>keskendub</i> tasapinnale ja ruumile, kirjeldab või kujutab skemaatilisel objektide asetust, suunda ja liikumist; • <i>määratleb ja liigitab</i> geomeetrilisi kujundeid oluliste tunnuste järgi; • <i>võrdleb</i> reaalseid objekte geomeetriliste kujundite mudelitega; • <i>nimetab</i> geomeetriliste kujundite elemente; • <i>modelleerib</i> geomeetrilisi kujundeid; • <i>joonestab</i> etteantud pikkusega segmente; • <i>joonestab</i> millimeeterpaberile risküliku (ruudu); • <i>teeb vahet</i> ringil ja ringjoonel; • <i>mõõdab</i> geomeetriliste kujundite külgi; • <i>arvutab</i> murdjoone pikkuse, hulknurga übermõõdu. 	<p>Ruumilised ja tasapinnalised geomeetrilised kujundid. Riskülik. Ruut. Ring. Ringjoon.</p>
<p>Matemaatikaülesanded ja uurimistöö</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>lahendab</i> lihtsaid ja muutujatega süžeeülesandeid, sh geomeetrilise sisuga ülesandeid; • <i>loob</i> erinevaid mooduseid kasutades ülesande abimudeli; • <i>valib</i> küsimustele vastamiseks vajalikud ja piisavad arvandmed; • <i>kavandab</i> süžeeülesande lahendust; • <i>loob</i> ülesande matemaatilise mudeli; • <i>hindab</i> õpetaja abiga ülesande lahenduse õigsust; • <i>otsib</i> erinevaid võimalusi probleemi lahendamiseks; • <i>koostab</i> süžeeülesandeid ühele ja kahele tegevusele; • <i>teeb</i> õpetaja abiga elementaarseid uuringuid matemaatiliste seaduspärasuste ja seoste väljaselgitamiseks 	<p>Lihtsad ja muutujatega süžeeülesanded, sealhulgas geomeetrilised, pädevusele orienteeritud.</p> <p>Õpilaste uurimistööd</p>
<p>Töötamine andmetega</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>määrab</i> tabelites, graafikutes, diagrammides, joondiagrammides sisalduvad andmed; 	<p>Andmete valik ja järjestamine teatud tunnuse järgi</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>sisestab</i> andmed tabelitesse; • <i>määrab</i>, kas probleemolukorra lahendamiseks on piisavalt andmeid; • <i>kasutab</i> andmeid, mis on saadud praktikale suunatud probleemide lahendamisel teistes elusituatsioonides. 	
<p>Täiendavad teemad: Ratsionaalsed liitmis- ja lahutamismeetodid (mitme arvu korduv liitmine, mitme liidetava ümardamine jne). Pythagorase tabel. Kahekordsed arvõrratused. Võrrand ühe tundmatuga. Arutlusmeetodil lahendatavad mittestandardised ülesanded ilma aritmeetilisi tehteid tegemata; valikumeetodiga; protsessuaalsed ülesanded; ülesanded ümbritseva maailma sündmuste (ühiskonnaelus, koolides, loodusnähtustes) vaatlemise käigus saadud andmete töötlemiseks. "Maagilised figuurid". Matemaatilised mõistatused. Ülesandes kirjeldatud olukorra modelleerimine graafikute või tabelite abil.</p>	

Loodusloolise, kodanikukasvatuse ja ajaloolise, sotsiaalse ja tervishoiualase suunitlusega õppeprogramm „Ma uurin maailma“

Seletuskiri

Nimetatud õppesuundi saab realiseerida eraldi õppeainetena või integreeritud kursusena erinevat tüüpi lõimimistel (temaatiline, protsessuaalne, sektoritevaheline; ühe valdkonna piires; integreeritud õppetundides, temaatiliste päevade ajal, projektitegevuste käigus) interdistsiplinaarsete seoste aktiivse kasutamise, õpilaste omavahelise suhtluse erinevate vormide organiseerimise korral. Õpilaste praktiliste probleemide lahendamiseks elusituatsioonides on kaasatud õpitulemused teistest haridusvaldkondadest..

Õppeprogrammi „Ma avastan maailma“ **eesmärk** on nooremate õpilaste isiklik areng, mis põhineb tervikliku maailmapildi kujunemisel erinevat tüüpi sotsiaalsete kogemuste omandamise protsessis, hõlmates integreeritud teadmiste süsteemi loodusest ja ühiskonnast, väärtusorientatsioonid erinevates eluvaldkondades ja sotsiaalses praktikas, uurimusliku käitumise meetodid, mis iseloomustavad õpilaste oskust lahendada praktilisi probleeme.

Selle eesmärgi saavutamise hõlmab järgmiste **ülesannete** lahendamist:

- uurimisoskuste kujundamine, olemasolevate enese, looduse ja ühiskonnaelu objektide ja nähtuste tundmaõppimise viiside valdamine (vaatlus, uurimine, kogemus, praktiline töö, mõõtmine, süstematiseerimine, klassifitseerimine, sündmuste loogilise ja ajalise jada kehtestamine, nähtu (kuuldu), kriitiline hindamine seoste ja sõltuvuste tuvastamine looduses ja ühiskonnas keskkonnaseisundi ja inimtegevuse vahel, käitumise mõju tervisele ja ohutusele, tulemuse sõltuvus tehtud pingutustest, riskantse käitumise tagajärgede analüüs);
- aktiivse hoiaku võtmine enda ja oma pere tsiviil- ja sotsiaal-kultuurilise kuuluvuse suhtes Ukrainasse, huvi tundmine oma kodukandi ja riigi ajaloo ning looduse vastu; austus riigi sümbolika vastu, aktiivne käitumine avalikes ettevõtmistes, meelde jäävate tähtpäevade ja sündmuste tähistamisel;
- sallivuse arendamine sotsiaalses suhtluses, väärtushoiaku kujundamine loodusesse ja selle teadvustamine, teiste inimeste eraellu, õigusliku vastutuse teadvustamine ühiskonnas kehtivate normide ja reeglite rakendamise olukordades, muud sotsiaalsed suhtlemis- ja koostööoskused ühiskonnas erinevates tegevusvaldkondades;
- tingimuste loomine õpilaste eneseväljenduseks erinevates tegevustes, saades keskkonnateadlikuks ja sotsiaalselt kohanenud isiksuseks.

Kursuse temaatiliseks aluseks on riikliku alghariduse standardiga määratletud temavaldkonnad, mis hõlmavad ülaltoodud suundade komponente nende integreeritud olemuses, ja nimelt:

„**Inimene**“ (iseenda, oma võimaluste tunnetamine; tervislik ja turvaline käitumine);

„**Inimene inimeste seas**“ (käitumisstandardid perekonnas, ühiskonnas; moraalinormid; kooselu- ja koostööoskused);

„**Inimene ühiskonnas**“ (kodanikuõigused ja kohustused ühiskonna liikmena. Oma riigi tundmine, ajalugu, riigi sümbolid.

Ukrainlaste panus maailma saavutustesse);

„**Inimene ja maailm**“ (tolerantne suhtumine inimeste, kultuuride, tavade maailma mitmekesisusse);

„**Inimene ja loodus**“ (looduse tundmine; objektide ja loodusnähtuste seos; inimese loodud maailm; vastutustundlik inimtegevus looduses; loodusteadmiste ja -tehnoloogiate roll inimese elus; inimtegevuse ja keskkonnaseisundi seos).

Tüüpiline õppekava võimaldab õpetajal iseseisvalt valida ning kujundada integreeritud ja autonoomse viisi sisu esitamiseks standardsetes õppesuundadest, valida didaktilisi vahendeid, keskendudes õpilaste individuaalsetele kognitiivsetele vajadustele ja võimetele (õppimistase, hetkevajaduste olukord, motiivid, eesmärgid, sensoorne ja emotsionaalne-tahteline areng). Hariduse didaktilises ja metoodilises korralduses omistatakse erilist tähtsust selle seotusele eluga, omandatud mõistete, teadmiste ja käitumisoskuste elusituatsioonides rakendamise praktikaga. Õpilaste vastavate kogemuste piiratus nõuab pidevat kaasamist ja muljete analüüsimist, ümbritseva maailma objektide ja nähtuste uurimise tulemuste sensuaalset toetamist.

Pedagoogiline strateegia, mis tugines nooremate kooliõpilaste kognitiivsete protsesside arendamisel jälgendavatele mehhanismidele ning nägi ette näidiste, algoritmide, etapiviisilise kontrolli ja korrigeerimise eelisjärjekorras kasutamist, on rikastatud polüsensoorse lähenemisega, mis määrab õpilaste uurimusliku käitumise, nende arusaamine loodus- ja sotsiaalse keskkonna objektide ja nähtuste parameetritest ja omadustest suunatakse otsingutegevuse valdkonda.

Tüüpprogrammi alusel saab õpetaja luua integreeritud programmi erinevaid versioone vastavalt järgmisele algoritmile:

- õpieesmärkide määramine;
- mõistekaardi loomine teistes ainetes (assotsiatiivne veeb, kursused, tegevusalad, mis aitavad eesmärke saavutada);
- programmi struktureerimine teemade kaupa;
- lõimitud õpet pakkuvate õpilastegevuste valik;
- oodatud tulemuste saavutamise näitajate väljatöötamine.

Programmi "Ma avastan maailma" elluviimise protsessi võimalikud integreerimisvahendid hõlmavad õpilaste kaasamist erinevate uurimistöö ülesannete täitmise praktikasse, näiteks:

- uurimine-äratundmine (Mis see on? Milline see on? Uurimine meelte abil, kirjeldamine, võrdlemine teiste objektide, nähtustega; üldine - erinev, millisesse tervikusse see kuulub);
- vaatlusuuringud (Kuidas see toimib? Mis sellest saab? Milleks see on?);
- uurimine-otsing (küsimus, ennustamine, nähtuste, sündmuste ajalise ja loogilise jada kindlakstegemine; põhjus-tagajärg seoste tuvastamine (Miks? Kuidas? Millest see sõltub? Millega on seotud?), oletus, järeldus – üldistus).

1. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Inimene	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>tunnistab</i> inimest looduse ja ühiskonna osana, tema erinevusi teistest elusolenditest; • <i>räägib</i> endast, nimetab elukoha aadressi; teeb verbaalse portree "Kes ma olen", "Kuidas ma teistest erinen", "Mida ma oskan", "Mida ma õppida tahan"; • <i>omab</i> lihtsamaid hügieenioskusi, eneseteenindusoskusi; • <i>kirjeldab</i> võimalikke riske elule ja tervisele kodus, koolis, tänaval; • <i>mõistab</i> puhtuse, sõbralikkuse, aususe eelised; • <i>uurib</i> oma organismi. 	<p>Inimene – osa loodusest ja ühiskonnast. Enda, oma võimete tundmine; elukoht, turvaline käitumine kodus ja tänaval. Meeleelundid. Kehaorganite eest hoolitsemine, hügieenioskused. Vaatlused keskkonnas. Uurimistöö korraldamine.</p>
Inimene inimeste keskel	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>tunneb huvi</i> oma perekonna mineviku vastu; • <i>eristab</i> minevikku, olevikku, tulevikku (oli – on – saab olema); • <i>teab</i> pere koosseisu, pereliikmete nimesid, kus vanemad töötavad, kes nad elukutselt on; • <i>teab</i>, kes töötab koolis; • <i>omab ettekujutust</i> oma kohustustest koolilapsena, käitumisreeglitest klassiruumis, vahetunnis; • <i>kasutab asjakohaselt</i> etiketi sõnu (tervitused, palved, hüvastijätud, pöördumised, tänud, vabandused); • <i>suhtleb sõbralikult</i> teistesse, kelle teeb koostööd; • <i>eristab tegusid</i>, annab neile hinnangu kõlbelisuse seisukohast; • <i>omab ettekujutust</i> heasoovliku ja tähelepaneliku suhtumise vajadusest vanematesse; • <i>rakendab</i> kultuurse käitumise reegleid avalikes kohtades teiste huvidest lähtuvalt. 	<p>Perekond, kool. Käitumine perekonnas, koolis, avalikes kohtades. Moraalinormid. Partnerlus- ja koostööoskused. Käitumisstandardid ühiskonnas. Käitumine avalikes kohtades (transport, tänav, pühakoda, teater, raamatukogu). Moraalsed omadused (heasoovlikkus, ausus, siirus, suuremeelsus). Vaatlused keskkonnas. Uurimistöö korraldamine. Kõlbelise valikuga olukordade lahendamine.</p>
Inimene ühiskonnas	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>teab</i> riigi nime, selle pealinna; • <i>omab</i> ettekujutust riigisümbolite (lipp, vapp, hümn, ukraina keel), oma riigi ajaloomälestiste sisust; • <i>avab</i> inimestevahelised seosed ühiskonnas (kes kellest hoolib, inimeste töö tähtsus riigi heaolule); • orienteerub lähiümbruses; • <i>on seotud</i> ühiskonna jaoks kasulike tegudega. 	<p>Kodanikuõigused ja kohustused ühiskonnaliikmena. Teadmised oma piirkonna ajaloost, riigi sümbolitest. Vaatlused keskkonnas. Uurimistöö korraldamine.</p>
Inimene ja maailm	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>omab ettekujutust</i> inimeste mitmekesisusest maailmas, nimetab mõnda riiki; • <i>teadvustab</i> vajadust heatahtliku suhtumise järele teistesse maadesse ja rahvastesse, tunneb huvi asjakohase teabe vastu; <i>toob</i> näiteid toodetest, mis aitavad inimest igapäevaelus, näiteid inimkonna leiutistest. 	<p>Salliv suhtumine Ukrainas ja välismaal elavate rahvaste kultuuride mitmekesisusse, kommetesse. Katsed, vaatlused looduses. Inimese poolt loodud kehad, materjalid ja nende omadused. Inimkonna leiutised ja nende</p>

	mõju inimese elutegevusele.
Inimene ja loodus	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>tunneb ära elutu</i> ja elava looduse kehad, inimese loodud objektid; • <i>mõistab</i> päikesevalguse ja soojuste tähendust Maal; <i>omab ettekujutust</i> õhust, veest, mullast, nende omadustest, elusorganismide mitmekesisusest, <i>räägib</i> igapäevastest ja hooajalistest muutustest looduses, <i>mõistab</i> nende kordumise põhjuseid; • <i>rühmitab</i> loodusobjekte ühe tunnuse järgi; • <i>loob lihtsaimad</i> seosed elus- ja eluta looduses, elusorganismide ja keskkonna vahel, looduslike tingimuste ja inimeste majandustegevuse vahel; • <i>mõistab</i> looduse väärtust inimeste eludele, inimeste elukvaliteedi sõltuvust keskkonnaseisundist; • <i>valib</i> vahetus elukeskkonnas selle, mida on huvitav uurida; • <i>uurib</i> loodusobjekte olemasoleva varustuse abil (suurendusklaas, termomeeter, sirkel, joonlaud jne); • <i>kasutab</i> erinevaid allikaid keskkonnaalase teabe leidmiseks; • <i>tunneb ära</i> inimese loodud kehad lähiümbruses; • <i>nimetab</i> materjale (puit, kumm, paber, metall jne), millest valmistatakse inimese loodud objekte; • <i>järgib</i> looduses käitumisreegleid ja selgitab neid teistele; • <i>võtab võimaluse piires osa</i> keskkonnakaitselisest tegevusest. 	<p>Mis kuulub loodusesse. Elus ja eluta loodus. Päike ja selle mõju elavale ning elutule loodusele.</p> <p>Taimede, loomade, loodusnähtuste ja inimtegevuse vaatlemine erinevatel aastaegadel. Looduskehade omaduste uurimine.</p> <p>Inimese loodud kehad, materjalid ja nende omadused.</p> <p>Inimkonna leiutised ja nende mõju inimesele.</p> <p>Looduse kaitsmine ja hoidmine.</p>

2. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Inimene	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>räägib</i> endast ja teistest, väljendab oma eelistusi; • <i>kirjeldab</i> ennast, oma iseloomu, hobisid, mis teda teistest eristavad; • <i>tunneb ära</i> ja kirjeldab ohtu kodus või koolis; 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>teeb otsuseid</i> lihtsates igapäevastes olukordades, mis toovad kasu tervisele ja ohutusele; • <i>selgitab</i>, millest sõltub ohutus tänaval, kodus, koolis; • <i>määrab</i> tervislikud ja halvad harjumused, keha eest hoolitsemise reeglid; • <i>uurib</i> toimuvaid muutusi; • <i>uurib</i> positiivseid ja negatiivseid mõjusid tervislikele ja ohututele käitumisvalikutele; • <i>uurib</i> inimesega toimuvaid muutusi. 	<p>Enda, oma võimete tundmaõppimine; tervislik ja ohutu käitumine; Inimese kehaosad ja nende funktsioonid. Tervishoid. Uurimistöö korraldamine.</p>
Inimene inimeste seas	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>selgitab</i>, mida saab teha perekonnas, kaaslaste seas, koolis; • <i>järgib</i> käitumisreegleid, mis näitavad üles austust teiste vastu; • <i>kasutab</i> sobivalt viisakussõnu; • <i>osutab abi</i>, kui seda küsitakse ja palutakse; • <i>väljendab</i> oma suhtumist teo, sündmuse, nähtuste kohta; • <i>valib</i> oma järelduste kinnitamiseks tõendid; • <i>ei riku teiste laste õigusi</i>, tuvastab ja mõistab hukka teisi solvavad või alandavad teod; • <i>teeb rühmades koostööd</i> ühiste eesmärkide saavutamiseks. 	<p>Ühiskonnas käitumise standardid. Moraalinormid. Kooselu ja koostöö oskused.</p>
Inimene ühiskonnas	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>tunneb ära</i> Ukraina riiklikud sümbolid, suhtub neisse austusega; • <i>küsib ja kogub</i> teavet oma maa ja riigi, ajaloosündmuste, tuntud isikute kohta; • <i>küsib</i> vanematelt mineviku kohta, osaleb aktiivselt riikliku tähtsusega ühisüritustel; • <i>järgib</i> kehtestatud käitumisreegleid riiklikel pühadel, klassi-, kooli- ja avalikel üritustel. 	<p>Ühiskonnaliikme kodanikuõigused ja kohustused. Teadmised oma riigist, ajaloost ja riigi sümbolitest. Ukrainlaste panus maailma saavutustesse. Kuulsad ukrainlased. Vaatlused keskkonnas. Uurimistöö korraldamine.</p>
<p>Inimene ja maailm</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>omab ettekujutust</i> inimeste mitmekesisusest maailmas, nimetab mõnda riiki; • <i>teadvustab</i> vajadust salliva suhtumise järele teistesse maadesse ja rahvastesse, • <i>tunneb huvi</i> asjakohase info vastu; • <i>tunneb huvi</i> teiste riikide ja rahvaste kohta käiva teabe vastu; • <i>tõestab</i> konkreetsetele näidetele tuginedes riikidevaheliste suhete ja suhtluse tähtsust; • <i>näitab välja</i> sõbralikku suhtumist teistest rahvustest inimeste, nende kultuuride ja tavade suhtes. 	<p>Salliv suhtumine kultuuride ja tavade mitmekesisusse. Ukrainlaste panus maailma saavutustesse. Ajaloolised sündmused. Silmapaistvad ajaloolised tegelased. Kõlbelise valikuga olukordade lahendamine.</p>
<p>Inimene ja loodus</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>omab ettekujutust</i> Maa kujust, Päikese mõjust hooajalistele loodusnähtustele, aastaegade muutumise põhjustest; • <i>nimetab aastaaegu</i> ja neile vastavaid kuid, nähtusi elus- ja eluta looduses erinevatel aastaegadel, tingimusi taimede kasvatamiseks; • <i>toob näiteid</i> inimese ja looduse seostest; • <i>tunneb ära</i> muutused elusas ja eluta looduses; taimede organid; erinevate rühmade loomad; • <i>eristab</i> maapinna vorme; • <i>klassifitseerib</i> teatud tunnuste järgi oma kodukandi taimi ja loomi, eluta looduse kehasid; • <i>määrab uuringu eesmärgi, valib</i> selle läbiviimiseks toimingute järjestuse ja seadmed; • <i>täidab uurimisülesandeid:</i> uurib oma kodukandi õhu, vee, pinnase, kivimite, taimede omadusi; mõõdab õhu, vee temperatuuri; jälgib loomi, igapäevaseid ja aastaajalisi muutusi looduses; määrab uurimistöö põhjal elu- ja eluslooduse objektide olulised tunnused; • <i>jäädvustab uurimistulemused</i> käepäraste moodustega ja teeb järeldused; • <i>õpib tundma</i> loodust, kasutades erinevaid teabeallikaid; • <i>rakendab</i> looduse kohta teadmisi, mis on saadud õppides ja eluolukordades; • <i>toob näiteid</i> toodetest, mis aitavad inimest igapäevaelus; • <i>räägib</i> materjalide kasutamisest nende omadustest lähtuvalt; • <i>leiab</i> erinevaid allikaid kasutades teavet inimkonna olulisemate leiutiste kohta; • <i>teeb järelduse:</i> loodus vajab kaitset; • <i>võtab jõukohaselt osa</i> keskkonnakaitsealastest tegevustest. 	<p>Metsloomad ja koduloomad. Loomade vaatlemine. Maa ja selle kuju. Maa pöörimine. Aasta. Kuu. Ööpäev. Päikese mõju hooajalistele nähtustele looduses</p> <p>Aastaajad ja nende tundemärgid. Taimede ja loomade elu iseärasused erinevatel aastaegadel. Ööpäevaste ja hooajaliste muutuste jälgimine looduses. Looduskaitse. Seos inimese ja looduse vahel.</p> <p>Ukraina punane raamat. Inimese loodud kehad ja materjalid, nende omadused. Inimese loodud materjalide kasutamine igapäevaelus.</p> <p>Inimkonna leiutised ja nende mõju inimese elutegevusele.</p>

Infotehnoloogia

Informaatika

Seletuskiri

Informaatika õpetamise **eesmärgiks** on lapse isiksuse ja maailmavaatelistel suunitlustel mitmekülgne arendamine, talle elamiseks ja haridustee jätkamiseks vajalike võtmepädevuste kujundamine. Eesmärgi saavutamine hõlmab järgmisi **ülesandeid**:

- õpilastes arusaamade kujundamine info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rollist inimese elus;
- oskuste kujundamine reaalse ja virtuaalse reaalsuse objektide kirjeldamiseks erinevate teabe edastamise vahenditega;

- teabetegevuse alguskuste, sealhulgas tekstilise ja graafilise teabe väljatöötamise oskuse kujundamine;
- lastel esmase arvutitehnoloogia kasutamise kogemuse kujundamine hariduslike, loominguliste ja praktiliste probleemide lahendamiseks;
- õpilaste loogilise, algoritmilise, loova ja objektorienteeritud mõtlemise arendamine.

Ainepädevuse kujunemise tulemuste põhjal peaksid põhikoolilõpetajad kasutama algteadmisi, oskusi ja vilumusi:

- juurdepääs teabele (teadmine, kust otsida ja kuidas teavet saada);
- informatsiooni töötlemine;
- teabe teisendamine ühest vormist teise;
- infomudelite loomine;
- teabe hindamine selle omaduste järgi.

Programm on ülesehitatud lineaar-kontsentrilise põhimõtte järgi (horisontaalsüvendiga):

Õppetasemed Õppevahendid ja -objektid Teemavaldkonnad	2. klass Graafiline redaktor	3. klass Tekstiredaktor	4. klass Programmeerimiskeskond
Teave. Toimingud teabega	+	+	sealhulgas teabe otsimine Internetist
Arvutiseadmed toimingute tegemiseks teabega	+	+	+
Arvutiprogrammid. Menüü ja instrumendid	+	+	+
Objekt. Objekti omadused	+	+	+
Teabemudelite loomine. Valmismudelite muutmine. Kasutamine.	+	+	+
Algoritmid	+	+	+

2. klass

Kasutatav tarkvara: graafiline redaktor (*offline* ja *online* versioonid), sealhulgas Scratch keskkonna graafiline redaktor.

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Teave. Toimingud teabega	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>selgitab</i> info tähtsust inimese elu jaoks, toob näiteid oma kogemusest; • <i>toob näiteid</i> selle kohta, mida tähendab teave enda jaoks isiklikult; • <i>nimetab</i> meeleelundid, mille abil inimene saab keskkonnast informatsiooni; • <i>toob näiteid</i> teabest erinevates vormides: tekstiline, graafiline, heliline jne; • <i>oskab vahet teha</i> tõesel ja ebatõesel teabel, oletusel ja fantaasial; • <i>kasutab</i> teabe- ja suhtlusvõrgustikku täiskasvanute järelevalve all; • <i>hindab</i> oma õpisaavutuste tulemusi. 	Ümbritsev maailm ja teave. Teabe liigid esitusviisi alusel.
Arvutiseadmed toimingute tegemiseks teabega	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>mõistab</i>, et arvuti ja muud arvutiseadmed on tööriistad teabega toimingute tegemiseks; • <i>toob näiteid</i> tehnilistest vahenditest, mis aitavad teavet edastada, teavet levitada; • kasutab digiseadmeid enda jaoks lähedases keskkonnas; • <i>selgitab</i>, miks ja kuidas ennast ning digiseadmeid kaitsta; • <i>palub abi</i>, kui arvuti töös esineb probleeme ja tõrkeid; • <i>hindab</i> oma õpitulemuste saavutamist. 	Arvutitehnika kui moodus teabega seotud toimingute teostamiseks.
Objekt. Objekti omadused	

<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>nimetab</i> ümbritseva maailma objekte, konkreetsete objektide omadusi ja omaduste tähendust; • <i>kirjeldab</i> objekti, nimetades selle omadused ja nende väärtuse; • <i>võrdleb</i> objekte nende omaduste väärtuste järgi; • <i>vaatleb</i> objekte, <i>määrab</i> kindlaks ühised ja eristavad tunnused/omadused; • <i>toob näiteid</i> objektidest, mis vastavad määratud omadustele • <i>hindab</i> oma õpitulemuste saavutamist. 	<p>Objektidest nende omaduste kirjelduste järgi tavaliste geomeetriliste mudelite loomine. Objekti omaduste väärtuste muutmine (kontuuri värv, taustavärv, objekti kuju)</p>
<p>Arvutiprogrammid. Menüü ja instrumendid</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>käivitab</i> tuttavad programmid; • <i>lõpetab</i> programmiga töötamise; • <i>nimetab</i> graafikaredaktoris joonistusvahendeid; • <i>valib</i> joonistusvahendi konkreetse tulemuse saavutamiseks; • <i>loob</i> näidise järgi lihtsaid jooniseid; • <i>loob</i> geomeetrilistest kujunditest koosnevate objektide kujutisi ja <i>muudab</i> omaduste väärtust; • <i>oskab</i> muuta objekti kontuur- või taustavärvi valides näidiseks teise objekti värvi graafilise redaktori vastavate tööriistade abil; • <i>täidab</i> ülesandeid jooniste värvimiseks või ülevärvimiseks; • <i>pakub välja</i> pildile oma värvilahendusi; • <i>selgitab</i> värvivalikut; • <i>hindab</i> oma õpitulemuste saavutamist. 	<p>Arvutiprogrammi menüü. Ülevaade erinevate menüüde näidetest. Arvutiprogrammi tööriistad. Graafiline redaktor. Graafilise redaktori tööriistad ja nende seadistamine. Lihtsate piltide loomine ja redigeerimine. Pildi jaoks värvigamma valimine. Jooniste salvestamine</p>
<p>Teabemudelite loomine. Olemasolevate muutmine. Kasutamine</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>ühendab</i> objektid nende omaduste või omaduste tähtsuse järgi; • <i>loob</i> visuaalse vastuse lihtsatele ja geomeetriaülesannete komponentidele; • <i>valib</i> ja <i>kannab üle</i> pildi fragmendid; • <i>loob</i> õppeülesannetele graafilised vastused; • <i>leiab</i> näiteid tegevuste kordamisest ja järjestusest igapäevatoimingutes, endale lähedases keskkonnas; • <i>määrab</i> objektide seaduspärasuse; • <i>reprodutseerib</i> etteantud seaduspärasusega objektide jada; • <i>hindab</i> oma õpitulemuste saavutamist. 	<p>Pildi fragmentide ülekandmine. Andmete valik ja järjestamine teatud tunnuse järgi. Geomeetriaülesannete lihtsad ja süžeelised komponendid. Pildi fragmentide kopeerimine.</p>
<p>Lineaaralgoritmid</p>	
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>määrab</i> teostajate jaoks sammude järjestuse; • <i>leiab</i> vead algoritmides; • <i>määrab</i> lihtsa geomeetrilise kujutise koostamise lineaarse algoritmi täitmise tulemuse; • <i>loob</i> joonise lineaarse algoritmi abil; • <i>pakub</i> lihtsate geomeetriliste kujutiste loomiseks oma algoritme; • <i>hindab</i> oma õppesaavutuste tulemusi. 	<p>Piltide loomine valmisalgoritmide järgi Oma graafiliste algoritmide koostamine</p>
<p>Täiendavad teemad: veebipõhised graafilised toimetajad, jooniste toimetamine nutitelefoniga tarkvara abil.</p>	

Tehnoloogiline õppesuund

Disain ja tehnoloogiad

Seletuskiri

Tehnoloogilise õppesuuna sisu realiseerub integreeritud kursuse „Disain ja tehnoloogiad” kaudu.

Disaini ja tehnoloogia õpetamise **eesmärgiks** on lapse isiksuse arendamine aine-transformeerivate tegevuste, eluprobleemide lahendamiseks vajalike võtme- ja disaini- ja tehnoloogiliste pädevuste kujundamisel suhtlemisel teistsuguse kultuurilise ja rahvusliku eneseväljendusega inimestega.

Püstitatud eesmärgi saavutamise eeldab järgmiste **ülesannete** täitmist:

- uudishimu, materiaalse ja mittemateriaalse tootmise tervikliku vaate kujundamine;
- esteetilise ja kõlbelse suhtumise kasvatamine Ukraina rahva töö-, kunsti- ja käsitöötraditsioonide vastu;

- kogemuste omandamine kasulike ja esteetiliste toodete järk-järgulisel loomisel tihedas koostöös: alates ideest kuni selle teostuseni materjalides;
- materjalide ratsionaalse kasutamise, traditsiooniliste ja kaasaegsete tehnoloogiate ohutu kasutamise oskuste arendamine;
- töökultuuri kujundamine, soov parandada projekteerimis- ja tehnoloogilise tegevuse protsessi ja tulemusi, oma eluruumi.

Õppeaine eesmärgi ja ülesannete elluviimine toimub järgmiste **teemavaldkondade** järgi: „Info- ja kommunikatsioonivaldkond“, „Disainivaldkond“, „Tehnoloogia- ja tehnoloogiavaldkond“, „Sotsialiseerumise valdkond“.

Teemavaldkond „**Info- ja kommunikatsioonivaldkond**“ hõlmab toodete funktsionaalsuse ja esteetika harmoonilise kombineerimise küsimusi; temaatilise teabe otsimist ja läbitöötamist suhtlemisel teistega; looduslike, tehis- ja sünteetiliste materjalide uurimist; graafiliste kujutiste mõistmist ja lugemist; toodete konstrueerimist valmisdetailidest.

Teemavaldkond „**Projekteerimisvaldkond**“ on suunatud õpilaste loomingu potentsiaali realiseerimisele, tingimuste loomisele ideede tootmiseks, isikupäraselt atraktiivsete tööobjektide valikule; disain – modelleerimine ja projekteerimine; elementaarsete graafiliste kujutiste teostamine; materjalide valik vastavalt nende omadustele; toote etapiviisilise valmistamise jaoks mõeldud piltidega juhendkaartide lugemine..

Teemavaldkond „**Tehnika- ja tehnoloogiavaldkond**“ hõlmab töökoha organiseerimisoskuste kujundamist, ohutut tööd käsitööriistade ja seadmetega; toodete järkjärgulist tootmist traditsiooniliste ja kaasaegsete tehnoloogiate abil; materjalide ratsionaalset kasutamist.

Teemavaldkond „**Sotsialiseerumise valdkond**“ on suunatud disaini- ja tehnoloogilise tegevuse tulemuste hindamise ja esitlemise oskuse arendamisele, oskuse arendamisele nende üle teistega arutada; loodud toodete tõhusale kasutamisele; sellele, et osaleda heategevuslikus tegevuses; teostada igapäevaelus töötegevust iseteeninduseks ja eluruumi kvaliteetseks korrastamiseks.

Õppematerjal on mõeldud kasutamiseks aktuaalsete haridusteede ja eluprobleemide lahendamisel, seoste loomiseks teiste haridusvaldkondadega. Õppetundide jaotuse teemade kaupa, tööobjektide valiku määrab õpetaja iseseisvalt, arvestades õpitingimusi ja pedagoogilist otstarbekust.

Tundide läbiviimise kohustuslikuks tingimuseks on kasuliku ja esteetilise toote valmistamine - individuaalselt, paaris või rühmas. Tähelepanu on suunatud töökoha korraldusele, sisekorraeskirjadele, tööohutusele ja sanitaarnormidele.

1. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Teabe-kommunikatsioonivaldkond	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vaatleb</i> loodusobjekte; • <i>kogub ja valmistab ette</i> looduslike materjale; • <i>korraldab</i> töökoha; • <i>järgib</i> õppetundides sisekorraeskirju, tööohutus- ja sanitaarnorme; <i>valmistab</i> täiskasvanute abiga looduslikest materjalidest tooteid etapiviisiliselt piltide või loomingu ideede järgi; • <i>eristab</i> kunsti- ja tarbekunsti tooteid; • <i>kirjeldab</i> toodete näiteid erinevatest teabeallikatest (õpik, fotod, kataloogid, käsiraamatud, Interneti-allikad, muuseumid, filmid, multikad jne); • <i>valmistab</i> toote, kasutades selleks kunsti- ja tarbekunstitehnoloogiaid; • <i>nimetab</i> ja <i>arutab</i> rühmas erinevate toodete materjale, kasulikkust ja väärtust; • <i>tunneb</i> visuaalselt ja katsudes ära materjale toodete modelleerimiseks, kujundamiseks ja valmistamiseks; • <i>selgitab</i> korduvkasutatavate materjalide kasutamise otstarbekust loodusvarade (veekogud, metsad, loomad, mineraalid jne) säilitamisel; • <i>eristab</i> põhilisi joonestusvahendeid, jooni, graafiliste kujutiste tüüpe; • <i>loeb</i> elementaarseid graafilisi kujutisi; • <i>loob</i> tasapinnalisi ja ruumilisi geomeetrilisi kujundeid, tooteid konstruktorite detailidest või muudest valmiselementidest (arhitektuurilised rajatised, transpordivahendid, robotid jne) täiskasvanute abiga iseseisvalt, paaris või rühmas. 	<p>Ukraina looduskeskkond. Kodukandi loodusmaterjalid.</p> <p>Sisekorraeskirjad, tööohutus- ja sanitaarnormid õppetundide ajal. Töökoha korraldus.</p> <p>Materjalid, tööriistad ja seadmed.</p> <p>Looduslikest materjalidest tooted.</p> <p>Näited dekoratiiv- ja tarbekunsti toodetest (paberist väljalõigatud kujundid, keraamika, kudumine, nikerdamine, lihavõttemunade värvimine, aplikatsioonid, tikandid jne).</p> <p>Teabeallikad</p> <p>Materjalide liigid (paber, papp, plastiliin, polümeersavi, soolatainas, niidid, traat, plastik jne).</p> <p>Graafilise kirjaoskuse elemendid.</p> <p>Konstruktorite tüübid, õppekomplektid (LEGO, mosaiik, puidust konstruktor, metall, magnet, bunchems takjapallid jne.)</p>
Projekteerimisvaldkond	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>produtseerib</i> ideid isiklikult atraktiivse tööobjekti valimiseks; • <i>valib</i> pakutute hulgast õpetaja abiga põhjendatud tööobjekti; • <i>selgitab</i> projekteerimiseks ja valmistamiseks valitud toote funktsionaalsust ja esteetilist väärtust; • <i>käsitleb</i> valitud tootega sarnaseid mudeleid (analoogmudelid); • <i>teeb</i> paberile ja papile märgistusjooni; • <i>kirjeldab</i> suuliselt kavandatava toote mudelit; • <i>selgitab</i> oma toote kaunistamise viise ja tüüpe (lintide, äärepaela, pitsi, litrite, nõopide, helmestega jne); • <i>valib</i> materjale toote modelleerimiseks, konstrueerimiseks ja valmistamiseks, sh sekundaarseid (looduslikke, tehislিকে ja sünteetilisi); • <i>eristab</i> toodete valmistamise traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnoloogiaid (aplikatsioon, voolimine, lihavõttemunade värvimine, quilling jne); • <i>loeb</i> graafilisi kujutisi toote valmistamiseks sammhaaval täiskasvanute abiga. 	<p>Probleemi tuvastamine. Tööobjekti mõistlik valik selle projekteerimiseks ja valmistamiseks.</p> <p>Disainerprojekteerimine – modelleerimine ja konstrueerimine, sh koos maketmaterjalide (papp, poroloon jne) kasutamisega.</p> <p>Graafilised kujutised tasapinnaliste ja kolmemõõtmeliste toodete valmistamiseks.</p>
<p>Tehnika- ja tehnoloogiavaldkond</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>töötab</i> käsitööriistade ja -seadmetega, järgides ohutuid töövõtteid ja sanitaarnorme; • <i>valmistab sammhaaval</i> iseseisvalt või täiskasvanute abiga teatud järjestuses kasulikke ja esteetilisi tooteid; • <i>märgib</i> šabloonide või trafarettide abil materjalile detailid ja <i>lõikab</i> need välja; • <i>asetab</i> toote detailid tasapinnale; • <i>kasutab</i> mittelähtivõetavaid püsiühendusi (liimimine, kinnitamine / plastiliin, savi / jne); • <i>kaunistab</i> toote detaile, kasutades traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnoloogiaid; • <i>kasutab ratsionaalselt</i> materjale (paber, papp, plastiliin, polümeersavi, soolatainas, niidid, traat, plastik jne), sealhulgas ka korduvkasutatavaid materjale täiskasvanute abiga. 	<p>Käsitööriistad ja -seadmed, korraldajad. Tootte valmistamine graafiliste piltidega juhendkaartide järgi. Tehnoloogilised toimingud materjalidega (painutamine, voltimine, keeramine, rebimine, vanutamine, lõikamine, liimimine, sidumine, voolimine jne).</p> <p>Materjalide ratsionaalne märgistamine ja töötlemine</p>
<p>Sotsialiseerumise valdkond</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>selgitab</i> loodud toote kasulikkust ja esteetilisust; • <i>esitleb</i> oma või kollektiivse disaini- ja tehnoloogilise tegevuse tulemusi, arutab neid teistega; • <i>osaleb</i> koos vanematega heategevuslikes tegevusrühmades, kus on loodud tooteid, sealhulgas Ukraina sõdurite jaoks; • <i>argumenteerib</i> vajadust teha kingitusi, aidata teisi; • <i>eristab</i> peres täiskasvanute elukutseid materiaalse ja mittemateriaalse tootmise vallas; • <i>teeb</i> tõiseid toiminguid olmes: <i>hoiab korras</i> riided ja jalanõud (seob salli, vöö, paelad jne); • <i>selgitab</i> koduloomade, taimede hooldamise reegleid ja hoolitseb vajadusel nende eest; • <i>parandab</i> vajadusel lihtsamaid kahjustusi raamatutel, mänguasjadel; • <i>serveerib</i> lihtsaid toite (tee, võileivad, koogid jne) näitliku eeskuju järgi ja täiskasvanute abiga või koos vanemate õpilastega. 	<p>Valminud individuaalse või kollektiivse projekti sotsiaalne väärtus. Esitus ja reklaam. Tegevus rühmades ja ühiskonnas. Heategevus überolijate vajaduste rahuldamiseks. Elukutsete maailm. Iseteenindus olmes.</p>

2. klass

<p>Õpilaste eeldatavad õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Teabe ja suhtlusvaldkond</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>uurib</i> looduslikke materjale kuju, värvi, omaduste järgi (visuaalselt, katsudes); • <i>võrdleb</i> looduslikke ja tehisklikke vorme; • <i>korraldab</i> töökohta; • <i>järgib</i> õppetundides sisekorraeeskirju, tööohutuse ja sanitaarnorme; • <i>loob</i> piltide, näidise või oma kujunduse järgi sammhaaval lavalise kompositsiooni ja tooteid looduslikest materjalidest; • <i>võrdleb</i> traditsioonilisi ja kaasaegseid kunsti- ja käsitöötooteid materjalide, teostustehnikate, funktsionaalsete ja esteetiliste omaduste poolest; • <i>eristab</i> peamisi rahvalikke dekoratiivmustreid, kaunistusi; • <i>näitab välja</i> emotsionaalset ja väärtuslikku suhtumist dekoratiiv- ja tarbekunstitoodesse; valmistab toodet, kasutades kunsti- ja tarbekunstitehnoloogiaid; • <i>eristab</i> materjaliliike ja nimetab nende kasutusvaldkondi; • <i>uurib</i> materjalide omadusi visuaalselt ja katsudes; • <i>põhjendab</i> korduvkasutatavate materjalide kasutamise otstarbekust keskkonna säästmiseks; • <i>modelleerib</i> toodet konstruktori detailidest vastavalt graafilistele kujutistele või tema enda ideele (iseseisvalt, paaris või rühmas). 	<p>Looduslik ja tehiskeskkond. Materjalid. Vaatlus, jälgendamine, fantaseerimine.</p> <p>Sisekorra, tööohutuse ja sanitaarnormide eeskirjad. Töökohta korraldus. Tööriistad ja abivahendid. Mudelid-analoogid.</p> <p>Traditsiooniliste ja kaasaegsete dekoratiiv-rakenduskunsti käsitöötoodete tunnused, tutvumine oma kodukoha käsitöölistega (kokku saades või virtuaalselt). Materjalide omadused (looduslikud materjalid, paber, papp, plastiliin, polümeersavi, soolatainas, kangas, niidid, nõõrid, traat, plastik, vaht jne). Konstruktorid, graafiliste piltidega õppekomplektid, juhendkaardid.</p>
<p>Projekteerimisvaldkond</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>produtseerib</i> ideid tööobjekti valikuks ja arutab neid teistega; • <i>hindab</i> projektiideid – enda ja teiste omi; • <i>selgitab</i> isiklikult atraktiivse tööobjekti valikut, vastates täiskasvanute küsimustele; • <i>mõtleb läbi</i>, kuidas realiseerida ideed materjalis; <i>prognoosib</i>, milline peaks toode olema, hindab selle funktsionaalset ja esteetilist väärtust; • <i>võrdleb</i> valitud tootega sarnaseid mudeleid (analoogmudelid); • <i>modelleerib</i> fantaasiaelementidega toote; • <i>kirjeldab</i> oma toote mudelit; • <i>selgitab</i> oma toote kujundamise viise ja liike (lindid, äärepaelad, pits, litrid, nõõbid, helmed jne); • <i>valib</i> materjalid toote valmistamiseks, kasutab korduvkasutatavaid materjale; • <i>kasutab</i> traditsioonilisi ja kaasaegseid tootmistehnoloogiaid (kombineeritud aplikatsioon, origami, kirigami, quilling, paberist väljalõigatud kujundid jne); • <i>selgitab</i> kujutiste järgi projekteeritud toote valmistamise kindlat järjekorda. 	<p>Probleemi tuvastamine. Tööobjekti valik selle projekteerimiseks ja valmistamiseks.</p> <p>Disainimine-projekteerimine – modelleerimine ja konstrueerimine, sh koos makettide (papp, polüstüreen jne) kasutamisega. Graafilised kujutised tasapinnalise ja ruumilise toote järkjärguliseks valmistamiseks.</p> <p>Toodete valmistamise tehnoloogia sammhaaval kavandamine.</p>
<p>Tehnika- ja tehnoloogiavaldkond</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>töötab</i> käsitööriistade ja -seadmetega, järgides ohutuid töövõtteid ja sanitaarnorme; • <i>valmistab</i> kindlas järjestuses etapiviisilist toodet; • <i>teeb</i> paberile ja papile märgistusjooni; • <i>märgib</i> detailid materjalile mallide või šabloonide abil; • <i>ühendab</i> detailid ja kaunistab neid traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnoloogiaid kasutades; • <i>jälgib</i> õpetaja abiga toote valmistamise järjekorda; • kasutab materjale <i>ratsionaalselt</i>, sealhulgas korduvkasutatavaid. 	<p>Käsitööriistad ja seadmed. Toote valmistamine graafiliste piltide järgi. Tehnoloogilised toimingud materjalidega (painutamine, voltimine, keeramine, rebimine, vanutamine, lõikamine, liimimine, sidumine, voolimine jne).</p> <p>Materjalide ratsionaalne kasutamine</p>
<p>Sotsialiseerumise valdkond</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>põhjendab</i> loodud toote sotsiaalset, funktsionaalset ja esteetilist väärtust; • <i>hindab ja esitleb</i> oma projekteerimis- ja tehnoloogilise tegevuse tulemusi; • <i>arutab</i> tulemusi teistega; • <i>ühineb</i> heategevusega rühmades oma kätega valmistatud toodetega; • <i>argumenteerib</i> vajadust teha kingitusi, aidata teisi, hoolitseda 	<p>Teostatud projekti väärtus sotsiaalvaldkonna jaoks. Esitletavus ja reklaam. Heategevus- ja looduskaitsealane rühmades ja ühiskonnas.</p> <p>Sotsiaalvaldkonna elukutsete maailm.</p>

<p>looduskeskkonna eest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>väljendab</i> oma sõprade, klassikaaslaste peres emotsionaalset ja väärtustavat suhtumist täiskasvanute ametitesse; • <i>teostab</i> töist tegevust igapäevaelus: pisiremont, riiete, jalanõude, hügieenitarvete hooldus (korrastamine, koristamine, nõopide õmblemine jne); • <i>parandab</i> vajadusel raamatute, mänguasjade, koolitarvete jms väiksemad kahjustused; • <i>valmistab ja serveerib</i> lihtsaid toite näitliku eeskuju järgi täiskasvanute abiga või koos vanemate õpilastega, jälgib käitumiskultuuri laua taga, kohtleb külalislahkelt vanemaid, sõpru jne. 	<p>Iseseene olmes</p>
--	-----------------------

Kunsti õppesuund

Kunst

Seletuskiri

Kunstiõpetuse **eesmärk** koolis on lapse isiksuse igakülgne kunstiline ja esteetiline areng, kultuuriväärtuste arendamine kunsti õppimise protsessis; austuse kasvatamine kodu- ja välismaise kunstipärandi vastu; võtmetähtsusega kunstiainete ja interdistsiplinaarsete pädevuste kujundamine kunstiliseks ja loominguliseks eneseväljenduseks isiklikus ja ühiskondlikus elus. Püstitatud eesmärgi saavutamise eeldab järgmiste **ülesannete** täitmist:

- õpilaste sensuaalse valdkonna arendamine, emotsionaalsete ja esteetiliste kogemuste omandamine;
- huvi äratamine eri kunstiliikide kunstiteoste uurimise vastu; uhkuse tundmine kodumaiste kunstisaavutuste üle ning teiste etniliste rühmade ja rahvaste loovuse austamine;
- kunstilise taju oskuste kujundamine, kunstikeele analüüs ja kunstiteoste hindamine vastavalt ealistele võimetele, kasutades kunstiterminoloogiat;
- kunstiliste ja loominguliste tegevusviiside valdamine eri kunstiliikides, suhtlemine teistega kunstilises loovuses;
- elementaarsete oskuste kujundamine digitehnoloogiate kasutamisel loovuses ja saavutuste esitlemisel;
- kunstiliste võimete arendamine, võime ennast valitseda ja oma emotsionaalseid seisundeid juhtida läbi kunsti ja erinevate kunstilise loovuse liikide;
- kunstiliikide vaheliste seoste loomise oskuste kujundamine; kunsti ja keskkonnanähtuste vahel;
- kunsti tähtsuse teadvustamine inimese elus;
- kultuurse vaataja-kuulaja kasvatamine;
- oskuste kujundamine objektiivselt hinnata enda ja teiste loomingulisi saavutusi.

Püstitatud eesmärkide saavutamise ja ülesannete lahendamine toimub teemavaldkondade järgi: „kunstiline ja loominguline tegevus“, „kunsti tajumine ja tõlgendamine“, „kommunikatsioon kunsti kaudu“, mis määratlevad ühe mudeli üldeesmärkide saavutamiseks õppesuunas ja avavad üldise kunstihariduse peamise missiooni.

Teemavaldkond „**Kunstiline ja loominguline tegevus**“ on suunatud õpilaste loovuse ja kunstiliste võimete arendamisele läbi erinevate kunstiliikide kunstikeele aluste praktilise arendamise ning kunstilise ja loomingulise eneseväljendamise viiside. See teemavaldkond realiseerub läbi õpilaste oskuste kujundamise kasutada erinevaid väljendusvahendeid kunstilise kujundi loomisel, improvisatsioonil ja keskkonna esteetilisel ümbermõtestamisel.

Teemavaldkond „**Kunsti tajumine ja tõlgendamine**“ on suunatud kunstiteoseid peegeldavate väärtuste mõistmisele. Selle rakendamine hõlmab õpilaste emotsionaalse valdkonna arendamist, esteetilise kogemuse rikastamist, kunsti tajumise, analüüsimise, tõlgendamise, hindamise oskuste kujundamist, emotsionaalse ja väärtustava suhtumise ülesnäitamist sellesse. Teemavaldkonna „**Suhtlemine kunsti kaudu**“ realiseerimine on suunatud õpilaste sotsialiseerimisele kunsti kaudu, nende poolt oma „Mina“ (oma saavutuste ja võimete) teadvustamisele. Teemavaldkond hõlmab õpilaste oskuste kujundamist ennast ja oma saavutusi esitleda, neid kriitiliselt hinnata, ühiskonnas kunsti kaudu teistega suhelda, eelkõige erinevatel kultuuri- ja kunstiüritustel, aruteludel jne, aga ka ettekujutuste kujundamist võimalustest ja moodustest, kuidas saab kunsti kaudu reguleerida oma emotsionaalset seisundit.

Põhikooli õpilaste kunstimeisterlikkus lähtub kompetentsipõhise, isiksusekeskse, aktiivsus-, mängu- ja integreeriva lähenemise põhimõtetest.

Kunst aitab kaasa *võtmepädevuste* kujunemisele, eelkõige protsessis:

- enda kunstimuljete sõnaline väljendamine; kommenteerides täiskasvanut ning hinnates enda kunstilist ja loomingulist tegevust (*riigikeele vaba valdamine/emakeeles suhtlemise oskus*).
- elementaarsete arvutuste tegemine (näiteks proportsioonide määramine, meetri määramine, rütmi fikseerimine jne) (*matemaatikapädevus*).
- keskkonna ja loodusnähtuste vaatlemine, uurimine ja rekreatsioon kunsti abil (*loodusteaduste, inseneri- ja tehnoloogiavaldkonna pädevused, keskkonnapädevus*);
- iseseisev (või täiskasvanu abiga) infotehnoloogia kasutamine kunstilise teabe saamiseks, kunstilooming (*teabe- ja suhtluspädevus*);
- oma kunstihuvide, saavutuste ja vajaduste kindlaksmääramise oskuste kujundamine; soov kasutada oma aega sobivalt

- teadmisteks, tajumiseks, kunstiloomeks (*elukestev õpe*);
- koostöö teistega, sealhulgas kunstüritustel osalemine, ümbruskonna kaunistamine sõpradele, naabritele; vastutuse avaldamine isiklike ja kollektiivsete tulemuste eest; kunsti kasutamine naudinguks (oma emotsionaalse seisundi mõjutamine) (*demokraatia, õigluse, võrdused, inimõiguste, heaolu ja tervisliku eluviisi ideedega seotud kodaniku- ja sotsiaalpädevused, teadvustades võrdseid õigusi ja võimalusi*);
- rahvapärilise, kodumaa kunsti süvendatud õppimine; tolerantne suhtumine erinevate rahvaste kunsti (*kultuuripädevus*);
- loomingulise initsiatiivi ilmingud ja katsed seda ellu viia, eelkõige kunstilises ja loomingulises tegevuses praktikas rakendamise kaudu (individuaalne ja kollektiivne); oma kunstiliste saavutuste (ettevõtlus- ja finantskirjaoskus) tulemuste tutvustamine;
- valmisolek juurutada uusi ideid (uuenduslikkus).
- kunstihariduse valdkonda saab ellu viia lõimitud kursuste või õppeainete kaudu üksikutes kunstiliikides: näiteks muusikakunst, kujutav kunst jne. tingimusel, et õppetsükli jooksul rakendatakse kõiki valdkonna oodatavaid tulemusi.

1. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Kunstiline ja loominguline tegevus	
<ul style="list-style-type: none"> <i>laulab</i> hääleharjutusi, lastelaule (sh muusikalist folkloori) sobivas meeleolus, iseloomus; <i>järgib</i> laulmisreegleid (asend, hingamine); <i>taasesitab</i> lihtsaid rütmilisi jadasid (loodud pool-, neljandik- ja kaheksandikkestusest); <i>esitab</i> laule „rollides“, taasesitades kujundit näoilmetega, liigutuste plastilisusega; <i>loob</i> laulule elementaarse rütmilise saate; <i>valib</i> sobiva kujundi edasiandmiseks pilli tämbri (trianglid, tamburiinid, trumm, flööt, ksülofon jne); <i>mängib</i> lihtsaid kompositsioone ansambelis (trianglid, tamburiinid, trumm, flööt (kasutamise hügieeninõuetele vastav), ksülofon jne); <i>improviseerib</i> oma häälega (muusikalised, kõneintonatsioonid), muusikariistadel; <i>on orienteeritud</i> muusikalise kirjaoskuse mõistetele (noot, noodijooned, heli, kestus (tervik, pool, veerand, kaheksandik), meeter, suurus), omab ettekujutust nooditeksti salvestamisest); <i>reprodutseerib</i> värvide (akvarell, guašš), graafiliste ja plastiliste materjalidega lihtsamaid esemevorme ja keskkonnaobjekte; <i>paigutab</i> kujutise proportsionaalselt, kasutades kogu lehe tasapinda; <i>komponeerib</i> (õpetaja abiga) <i>kujutisi</i> vormingusse (vertikaalne, horisontaalne); <i>loob</i> elementaarse paelamustri, lihtsad dekoratiivmaalid; <i>kasutab</i> töös põhi-, tuletatud, sooje ja külmi värve; <i>segab</i> värve uute värvide saamiseks; saab küllastunud ja küllastumata värvitoone, lahjendades värvi veega; <i>kasutab värve</i> (akvarell, guašš), pliiatseid (värviline, vaha), plastiliini, viltpliiatseid, paletti, pintsleid, plastiliini nugasid, kääre jne); <i>jälgib</i> loodusvormide, taimede, lindude, loomade mitmekesisust ja ilu keskkonnas; <i>uurib</i> ja avastab keskkonnas huvitavat, ebatavalist; <i>toob näiteid</i> looduslike ja tehiseobjektide geomeetrisest sarnasusest; <i>töötab</i> (lõikab välja, konstrueerib) paberiga, loodusliku materjaliga; <i>järgib</i> ohutusnõudeid; <i>katsetab</i> värvide, joonte, kujundite jms; <i>kaunistab</i> (täiskasvanu abiga) keskkonda, kus ta elab ja õpib; 	<p>Laulmine. Improvisatsioon häälega, plastikaga, muusikariistadel. Tegelaskuju, tempo, muusikarütmi reprodutseerimine liigutustega.</p> <p>Laulude instseneerimine, teatraliseeritud tegelaskujude loomine.</p> <p>Muusikariistadel mängimine (trianglid, tamburiinid, trumm, torupill, ksülofon jne): laulule elementaarse rütmilise saate loomine, rütmilised jasad jne.</p> <p>Noodikirjaga tutvumine (noodijooned, noodivõti, noodid I oktaavi piires, helide kestus – tervik, pool, veerand, kaheksandik). Muusikalise tegevuse kasutamine naudinguks ja emotsionaalse seisundi parandamiseks.</p> <p>Erinevate joonte, laikude, kujundite, värvide ja nende varjundite kasutamine visuaalsete piltide loomiseks. Töökoha korraldus. Piltide loomine graafiliste materjalidega, värvidega. Kompositsioonelementide elementaarne paigutus (tasapinnaline, ruumiline). Paberist väljalõikamine, konstrueerimine. Töötamine looduslike materjalidega. Erinevat liiki kunsti ja käsitöö viimistluselementide vormide elementaarne stiliseerimine (rahvalik mänguasi, maalimine, tikandid, paberist kujundite väljalõikamine jne). Plastilistest materjalidest voolimine. Korra ja ohutustehnika eeskirjade järgimine. Keskkonna uurimine, huvitavate, ebatavaliste objektide tuvastamine kunstiliste kujundite loomiseks.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>sooritab</i> lihtsaid rolle, etüüde-imitatsioone; • <i>harjutused</i> kõne intonatsiooni, diktsiooni selguse, näoilmete ja žestide ilmekuse, erinevateks tegelasteks kehastumiseks; • <i>liigub</i> muusika rütmis ja tempos, <i>koordineerib</i> oma liigutusi muusikalise saatega (laulmisega); • <i>orienteerub</i> ruumis; • <i>mõtleb</i> välja kujundeid ja loob neid tuttavate kunstilise väljendusvahenditega; • <i>improviseerib</i> pantomiimivahenditega (näoilmed, žestid); • <i>esitab</i> kunstiteoseid (laulab, joonistab, tantsib, deklameerib jne), mis talle meeldivad; • <i>nimetab</i> oma eelistusi kunstis; • <i>järgib</i> teatris käitumise reegleid. 	<p>Õppimis- ja elukoha kaunistamine. Kujutava tegevuse kasutamine naudinguks ja emotsionaalse seisundi parandamiseks. Instseneerimine (lihtsate rollide esitamine), etüüdid-imitatsioonid. Elementaarsete tantsuelementide reprodutseerimine. Improvisatsioon pantomiimivahendite abil (miimika, žestid).</p>
<p>Kunsti tajumine ja interpreteerimine</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>tunnetab</i> kunstiteoseid ja <i>väljendab</i> arvamust, valib pakutud sõnade hulgast neid, mis on kooskõlas isiklike emotsioonidega; • <i>määrab</i> tempo (aeglane, mõõdukas, kiire), registri (kõrge, keskmine, madal), dünaamika (valju, vaikne), tämbri (kooi ja orkestri kõla), iseloomustab meloodiat; • <i>määrab</i> kunstiteoste ja õpilastööde koloriidi (soe, külm); • <i>võrdleb</i> muusikalisi ja visuaalseid kujundeid; • <i>märkab</i> ümbruskonnas ilu; • <i>on orienteeritud</i> teatri (nukuteater, muusikal) ja kino (film, multifilm) liikidele; • <i>nimetab</i> kunstiteoseid, mis muudavad või annavad edasi tema meeleolu. 	<p>Erinevate kunstiliikide tajumine. Arutelu muljete, emotsioonide üle, mida need tekitasid. Valik väljapakutud sõnadest-omadustest, mis on kooskõlas isiklike emotsioonide ja muljetega. Kunstiteose väljendusvahendite määratlemine. Looduslike vormide, keskkonnakujundite võrdlemine nende kunstilise (dekoratiivse) tõlgendusega. Tutvumine mõnede teatri- ja kinokunsti liikidega. Erinevate kunstiliikide kasutamine naudingusaamiseks</p>
<p>Suhtlemine kunsti kaudu</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>esitleb</i> oma loomingu tulemusi (laulab laule, sooritab tantsuliigutusi, demonstreerib oma töid kujutavas kunstis jne); • <i>osaleb</i> loomingulise plaani kollektiivses elluviimises; kooli kunstiüritustel (kontserdid, näitused, dramatiseeringud jne), arutledes oma muljete üle erinevat tüüpi kunstiteoste kohta, eelkõige animafilmide sisu, teatrietenduste kohta jne; • <i>järgib</i> loomingulise koostöö reegleid; • <i>kirjeldab verbaalselt</i> oma loomingulist ideed; <i>määrab ära</i>, mis kavandatu elluviimisel õnnestus või ebaõnnestus. 	<p>Oma loominguliste saavutuste esitlemine ja iseloomustus. Loomingulise idee kollektiivne teostamine (klassi kaunistamine, kollektiivsete kunstiliste kompositsioonide loomine jne). Kooli kunstiürituste läbiviimine (kontserdid, näitused, dramatiseeringud jne). Loomingulise koostöö, suhtlemise, kommunikatsioonireeglitega tutvumine ja nende elluviimine.</p>

2. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
<p>Kunstiline ja loominguline tegevus</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>laulab</i> hääleharjutusi, lastelaule (sh muusikalist folkloori) sobivas meeleolus, iseloomus, tempos, dünaamikas; • <i>järgib</i> laulmise reegleid (asend, hingamine, intonatsioon); • <i>loob</i> variandid laulu rütmiliseks saateks; • <i>reprodutseerib</i> lihtsaid rütmilisi jadasid (loodud pool-, veerand- ja kaheksandikpikkustest), sh erinevates tempodes; • <i>valib</i> sobiva kujundi edasiandmiseks pilli tämbri (trianglid, tamburiinid, trumm, flööt, ksülofon jne); • mängib lihtsaid kompositsioone ansambelis (trianglid, tamburiinid, trumm, flööt (hügieeninõue tagamise tingimusel), ksülofon jne); • <i>mõtleb välja</i> kujundeid ja <i>loob</i> neid tuttavate muusikaliste väljendusvahenditega; • <i>improviseerib</i> oma häälega (muusikalised, kõneintonatsioonid), muusikariistadel; • <i>esitab laule „rollides“</i>, reprodutseerides kujundi näoilme, plastilisuse, 	<p>Laulmine (lauluasend, hingamine, intonatsioon, diktsioon). Muusikariistadel mängimine: laulule rütmilise saate variantide loomine, rütmilised jasad jne. Improvisatsioon häälega, plastikaga, muusikariistadel. Reprodutseerimine tegelaskuju, tempo, muusikarütmi liigutustega. Laulude instseneerimine, teatraliseeritud kujundite loomine. Noodikirjaga tutvumine (noodijooned, noodivõti, noodid I oktaavi piires, helide kestus – tervik, pool, veerand, kaheksandik). Joonistamine graafiliste materjalide, värvidega.</p>

<p>väljendusrikka intonatsiooniga; valib rekvisiidid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>on orienteeritud</i> muusikalise kirjaoskuse mõistetele (noot, noodijoonestik, heli, kestus (tervik, pool, veerand, kaheksandik), meeter, suurus), omab ettekujutust muusikateksti salvestamisest); • <i>sooritab</i> lihtsamaid maali-, graafilisi, dekoratiivseid, plastilisi kompositsioone; • <i>komponeerib</i> ja asetab tasapinnale (ruumis) kujutiste (vormide) üksikuid elemente lihtsaks kompositsiooniks (graafiline, maali-dekoratiivne, ruumiline, ruumiline); • <i>valib</i> vastavalt plaanile kompositsiooni kujutise formaadi (vertikaalne, horisontaalne); kasutab kogu lehe tasapinda; • kasutab põhi-, tuletis-, sooje ja külmi värve; • moodustab värvivarjundeid; • katsetab värvide, joonte, kujundite jms; • kasutab kunstilisi ja looduslikke materjale, paletti, pintsleid, plastiliini nugasid, kääre jne; • <i>töötab</i> (lõikab välja, konstrueerib) paberiga, looduslike materjalidega; • <i>järgib</i> ohutustehnika eeskirju; • osaleb elu- ja õpikeskkonna kaunistamises; • <i>teeb</i> lihtsaid rolle, etüüde-imitatsioone; • <i>harjutused</i> kõne intonatsiooni, diktsiooni selguse, näoilmete ja žestide ilmekuse, erinevateks tegelasteks kehastumise kallal; • <i>liigub</i> muusikarütmis ja -tempo, <i>koordineerib</i> oma liigutusi muusikalise saatega (laulmisega); • <i>orienteerub</i> ruumis; • <i>järgib</i> teatris käitumise reegleid; • <i>improviseerib</i> pantomiimivahendite abil (miimika, žestid); • <i>eristab</i> kunstitegevuse liike, mille kasutamine parandab tema tuju. 	<p>Kujutiste paigutamine lehele, ruumi, kompositsioonelementide paigutus (tasapinnaline, mahuline). Ümbruskonna uurimine, huvitavate, ebatavaliste objektide tuvastamine kunstiliste kujutiste loomiseks. Mitmesuguste joonte, plekkide, kujundite, värvide ja nende varjundite kasutamine visuaalsete kujundite loomiseks. Lõikamine, konstrueerimine paberist. Töötamine looduslike materjalidega. Erinevat tüüpi dekoratiiv- ja tarbekunsti viimistlusosade vormide elementaarne stiliseerimine (rahvalik mänguasi, maal, paberist väljalõigatud kujundid, lihavõttemunade värvimine jne). Plastmaterjalidest voolimine erinevatel viisidel ja meetoditel. Õppimis- ja elukoha kaunistamine. Töökoha korraldus. Korra ja ohutustehnika eeskirjade järgimine. Instseneerimine (lihtsate rollide esitamine), etüüdid-imitatsioonid. Elementaarsete tantsuelementide reprodutseerimine. Improvisatsioon pantomiimivahendite abil (miimika, žestid). Kunstitegevuse liikide kasutamine naudinguks ja emotsionaalse seisundi parandamiseks.</p>
Kunsti tajumine ja interpreteerimine	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>tajub</i> kunstiteost ja <i>väljendab</i> oma muljeid, valides väljapakutud sõnade hulgast sõnu, mis on isiklike isiklike emotsioonidega kooskõlas; • <i>määrab</i> tempo (aeglane, mõõdukas, kiire); register • (kõrge, keskmine, madal), dünaamika (valju, vaikne), tämber (koori ja orkestri kooskõla, üksikud muusikariistad (pajupill, tamburiin, trumm, viiul, banduura, klaver jne)), iseloomustab melodiat; <i>määrab</i> kunstiteoste ja õpilastööde värvuse (soe, külm); • <i>võrdleb</i> muusikalisi ja visuaalseid kujundeid, kunstiteoseid ja keskkonnanähtusi; • <i>eristab</i> teatritüüpe (nuku-, muusika-, draama) ja kino (film, joonisfilm); • <i>kasutab</i> teatriterminoloogiat (lava, näitleja, kostüüm, dekoratsioon); • <i>tõstab esile</i> kunstiteoseid, mis muudavad või annavad edasi tema meeoleolu. 	<p>Erinevate kunstiliikide tajumine. Arutelu muljete, emotsioonide üle, mida need tekitasid. Valik väljapakutud sõnadest – nende omadused, mis on kooskõlas isiklike emotsioonide ja muljetega. Teose väljenduserikkuse vahendite määratlemine. Looduslike vormide, keskkonnakujundite võrdlus nende kunstilise (dekoratiivse) tõlgendusega. Tutvumine teatud teatriliikidega (nuku-, muusika-, draamateater), kinokunstiga (kinofilm, multifilm (graafiline, plastiline, nukuanimatsioon)). Erinevate kunstiliikide kasutamine nautimiseks ja emotsionaalse seisundi parandamiseks.</p>
Suhtlemine kunsti kaudu	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>leiab</i> (õpetaja abiga) ja osaleb kunstiteostest saadud teabe aruteludes; • <i>esitleb</i> oma loomingu tulemusi (laulab laule, sooritab tantsuliigutusi, demonstreerib oma töid kujutavas kunstis jne); • <i>kirjeldab verbaalselt</i> oma loomingulist ideed; määrab, mis õnnestus või ebaõnnestus kavandatu elluviimisel; • <i>on valmis</i> selleks, et see ei pruugi esimesel korral plaanipäraselt õnnestuda; • <i>tunnustab</i> oma eakaaslaste saavutusi kunstilises ja loomingulises tegevuses; 	<p>Kasvatustlikud olukorrad: arutelud (õpetaja abiga). – kunstiteoste süžeede, tegelaste üle jne. Oma loominguliste saavutuste esitlemine ja iseloomustus. Loomingulise idee kollektiivne elluviimine (klassiruumi kaunistamine, kollektiivsete kunstiliste kompositsioonide loomine, flash mobid jne);</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>osaleb</i> loomingulise idee kollektiivses elluviimises; kooli kunstiüritustel (kontserdid, näitused, dramatiseeringud jne), avaldab oma muljeid eri liiki kunstiteoste kohta; • <i>arutleb</i> oma eakaaslastega kuulsate kunstnike kunstiteostest saadud muljeid alates laste loomingust; • <i>järgib</i> suhtlemise ja loomingulise koostöö reegleid. 	Kooli kunstiürituste läbiviimine (kontserdid, näitused, instseneeringud jne). Loomingulise koostöö, interaktsiooni, suhtlemise reeglitega tutvumine ja rakendamine.
---	---

Kehalise kasvatus õppesuund

Kehakultuur

Seletuskiri

Kehakultuuri õpetamise **eesmärk** on õpilase isiksuse igakülgne kehaline arendamine kehakultuuri ja mängutegevuse abil, kehalise kasvatus võtmepädevuste kujundamine noorematel kooliõpilastel, väärtushoiaku kujundamine kehakultuuri, sporti, kehalisse kasvatusse ja vaba aja tegevustesse ning füüsiliselt karastunud ja patriootiliselt meeletatud Ukraina kodanike kasvatamine.

Selle eesmärgi saavutamise eeldab järgmiste **ülesannete** lahendamist:

- koolinoorte harimine, et nad mõistaksid kehaliste harjutuste ja sportmängude kui olulise tervise parandamise, naudingu saamise, keha ja iseloomu karastamise, enesevalitsemise, sotsiaalse suhtlemise olulisust kehakultuuri ja vaba aja tegevuste protsessides;
- õpilastes võime kujundamine erinevate mootorsete tegevuste omandamiseks, füüsiliste harjutuste tegemine; õue- ja spordimängude mängimise oskus lihtsustatud reeglite järgi;
- algklassiõpilastes võime arendamine, et luua positiivsete ja negatiivsete tegurite põhjus-tagajärg seoseid oma tervisele ja füüsilisele arengule;
- kasutada erinevaid viise kasuliku teabe otsimiseks teatmeallikatest, sh kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad ning kriitilist mõtlemist;
- õpilaste oskuse kujundamine rakendada omandatud kogemusi kehakultuuris loovalt, kasutada loodusjõude tervise tugevdamiseks ja füüsiliseks arenguks;
- noorematel kooliõpilastel võime arendamine kasutada enesekontrolli ja oma füüsilise seisundi hindamise oskusi, järgida sanitaar- ja hügieenireegleid ning ohutu käitumise reegleid kehakultuuri ja vaba aja tegevuste käigus;
- õpilastes selliste oskuse arendamine, et suhelda täiskasvanute ja eakaaslastega, teha koostööd ja saavutada ühiseid meeskondlikke eesmärke spordi- ja mängutegevuse käigus, kasutada kehalise kasvatus emakeelset terminoloogilist sõnavara oma spordi- ja huvitegevuses;
- algklassiõpilastes emotsionaalse ja väärtustava suhtumise kujundamine kehakultuuri ja sporti, oskus valida kehaliste võimete arendamiseks füüsilisi harjutusi, võttes seejuures arvesse individuaalseid võimeid, soovides juhendada turvalise ja ausa mängu reeglitest, oskusest võidelda, võita ja kaotada; huvi tekitamine Ukraina sportlaste saavutuste vastu olümpiamängudel ja muudel spordivõistlustel.

Nimetatud eesmärk ja ülesanded realiseeritakse järgmiste **teemavaldkondade järgi**:

„Liikumistegevus“, „Mängu- ja võistlustegevus“.

Teemavaldkond „**Liikumistegevus**“ hõlmab nooremate koolinoorte ettekujutuse kujundamist kehakultuurist kui erinevate kehaliste harjutuste kogumist, kehalisele arengule suunatud mootorsete ja mänguliste tegevuste viisidest, tervise edendamise ning oskuste ja võimete kujundamisest erinevates mootorsete aktiivsuste vormides noorematel koolilastel; oskust sooritada põhilisi võimlemisharjutusi, organiseerivaid harjutusi, akrobaatilisi elemente, korrigeerivaid ja ruumis ebatavalise kehaasendiga seotud harjutusi, kõndimist, jooksmist, tantsusamme, ronimist ja ronimist, hüppamist; palli valdamise oskust; füüsiliste omaduste arendamist; õige kehahoiaku kujundamist ja lampjalgsuse ennetamist.

Teemavaldkond „**Mängu- ja võistlustegevus**“ näeb ette algklasside õpilaste algatusvõime, aktiivsuse ja vastutustunde kasvatamist õue- ja spordimängude protsessis lihtsustatud reeglite järgi; arusaamise andmine interaktsiooni tähtsusest mänguolukordades; võitlusvõime kujundamine, ausa võidu saavutamine ja kaotuse väärikalt vastuvõtmine, emotsioonide valitsemine, oma aja organiseerimine ja ressursside mobiliseerimine, enda võimete hindamine mängu- ja võistlustegevuse protsessis, erinevate rollide täitmine mänguolukordades, vastutustundlikkus oma otsusteks kasutada oma eeliseid ja ära tunda puudujääke erinevatel spordialadel taktikalistes tegevustes, planeerida ja ellu viia spordiprojekte (turniirid, võistlused jne); nooremate kooliõpilaste oskuste ja võtete kujundamine teatejooksude läbiviimiseks.

1. klass

* Ujumisoskuse omandamine vastavate tingimuste olemasolu korral UOSO-s (üldkeskharidusasutuses)

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Liikumistegevus	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>omab ettekujutust</i> kehakultuurist kui erinevate füüsiliste harjutuste kombinatsioonist, mille eesmärk on füüsiline areng ja inimese tervise tugevdamine; • <i>mõistab</i> õppeaine „kehakultuur“ termineid; • <i>selgitab</i> kehaliste harjutuste tähtsust õige rühi kujunemisel; <i>nimetab</i> inimese jaoks olulisi liikumisviise; • <i>sooritab</i> organiseerivad harjutusi: täidab käsklusi võtta ühte viirgu, ühe kaupa ritta, ringi; hajuda teatud vahemaa kaugusele; üldarendavad harjutused ilma esemeteta (imitatsioonilise iseloomuga) ja esemetega; harjutuste kompleks hügieeniliseks hommikuvõimlemiseks, kükkide tegemine jne; <i>kõnnib</i> varvastel, kandadel, kõrge puusatõstega, poolkükis, kükis, erinevate käteasenditega, „ussikõnd“; jooksmine kõrge reietõstega, säärejooks põlvede sirutamisega erinevas suunas ja erinevate lähteasenditega; tantsusammud; improviseeritud tantsuharjutused; ronimine horisontaalsel ja kaldus võimlemispingil; mööda võimlemisseina erinevates suundades; ronimine üle takistuste; • <i>sooritab</i> harjutusi väikese palliga; harjutused suure palliga; • <i>omab</i> elementaarseid hüppeoskusi: kohapeal ühel jalal, kahel jalal edasi-tagasi liikumisega, kükis parema ja vasaku küljega; hüpped sügavusse; hüpped kõrgusesse; kaugushüpped ühest kohast ühe ja kahe jala tõukega; • <i>sooritab</i> harjutusi kehaliste võimete arendamiseks: jõuharjutused – ülestõmbamine rippuvast asendist lamades ja rippuvast asendist (poisid), käte painutamine ja sirutamine rõhuasetusega võimlemispingilt ja maast lamades (poisid); kiirus – pendelteatejooks 3–4x10 m; kiirendused erinevatest lähteasenditest; vastupidavus - jooksmine vaheldumisi kõndimisega; suusatamine; kehapainutused eri suundades seisvas asendis, vetruvad kalded istumisasendis; „poolspagaat“, „spagaat“; koordineerimine – liikumine mööda kõrgendatud ja piiratud tugiala, pendeljooks 4 x 9 m, 3 x10 m; 	<p>Kehakultuur kui kombinatsioon erinevatest füüsilistest harjutustest, mille eesmärk on kehaline areng ja inimese tervise tugevdamine. Mõisted teemal „kehakultuur“.</p> <p>Füüsiline treening on viis õige kehahoiaku kujundamiseks. Inimese liikuvus on ülioluline. Võimlemiselementidega liikumiskultuur: harjutuste korraldamine;</p> <p>Harjutused liikumisoskuste omandamiseks.</p> <p>Harjutused palli valdamisoskuste omandamiseks.</p> <p>Hüppeharjutused.</p> <p>Harjutused kehaliste omaduste arendamiseks.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>sooritab</i> üldarendavaid harjutusi ilma esemeteta kohapeal – harjutused ülajäsemete ja õlavöötme jaoks, ülajäsemete painutamine ja sirutamine, käte ringliigutused frontaal- ja sagitaaltasandil, üldised arendusharjutused liikumises, kõndimise, jooksmise, hüppamise eriliigid; koordineerimisharjutused; üldarendavad harjutused esemetega • <i>suusatab</i>: käskluste ja suusatamisvõtete, liikumiste, pöörete tegemine * • <i>sooritab</i> harjutusi vees, ujub*; • järgib enda ja klassikaaslaste jaoks vees ohutu käitumise reegleid. 	<p>Harjutused kehahoiaku kujundamiseks ja lampjalgsuse ennetamiseks.</p> <p>Harjutused suusatamisoskuste omandamiseks.</p> <p>Harjutused ujumisoskuste omandamiseks.*</p> <p>Vees ohutu käitumise reeglid.</p>
Mängu- ja võistlustegevus	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>osaleb</i> liikumismängudes ja teatejooksudes, täites erinevaid rolle liikumismängude protsessis; • <i>järgib</i> liikumis- ja võistlustegevuses enda ja klassikaaslaste ohutu käitumise reegleid. 	<p>Liikumismängud ja teatevõistlused.</p> <p>Ohutu käitumise reeglid liikumis- ja võistlustegevuse protsessis</p>

* Suusatamisoskuste omandamine vastavate tingimuste olemasolu korral UOSOs (üldkeskharidusasutuses)

2. klass

Õpilaste eeldatavad õpitulemused	Õppesisu
Liikumistegevus	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>mõistab</i> liikumisrežiimi tähtsust tervise edendamisel ja füüsilisel arengul; • <i>selgitab</i> hügieenilise hommikuvõimlemise, kehakultuuriminutite ja kehakultuuripauside tähendust ja reegleid kehalisele arengule ja inimese tervisele; karastamise tähtsust tervise parandamise viisina; • <i>järgib</i> liikumisrežiimi päevasel ajal; • <i>nimetab</i> inimese põhilisi kehalisi omadusi, kehalisi harjutusi ja nende mõju kehaliste omaduste kujunemisele; • <i>järgib</i> päevarežiimis isikliku hügieeni reegleid; 	<p>Liikumisrežiim algkooli õpilase jaoks. Hügieenilise hommikuvõimlemise, kehakultuuriminutite ja kehakultuuripauside sooritamise tähendus ja reeglid. Liikumisaktiivsus päeva jooksul. Füüsilised harjutused ja nende mõju kehaliste omaduste kujunemisele. Noorema õpilase isikliku hügieeni reeglid.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>täidab</i> korraldusi riviharjutuste sooritamisel, ümberrivistumisel ühe rivis kolonnist kolmes (neljas) rivis kolonni; 	<p>Võimlemiselementidega liikumiskultuur: harjutuste korraldamine:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>valib ja sooritab</i> üldarendavaid harjutusi: hommikuvõimlemise harjutused ilma esemeta (imiteeriva iseloomuga), palliga, hüppenõoriga; kehakultuuripauside ja kehakultuuriminutite kompleksid; • <i>kükkide</i> tegemine; ripped; tõmbed rippseisust (poisid), ripplamangust (tüdrukud); akrobaatika elemendid; • <i>valdab</i> liikumisoskusi: kõndimine laiade sammudega, sammusageduse muutumisega; kõndimine kiirenduse ja aeglustusega, külgsammud parema ja vasaku küljega; jooksmine; jooksmine vaheldumisi kõndimisega; tantsusammud; ronimine; tehistikistuste ületamine; • <i>valdab</i> väikese palliga harjutuste sooritamise oskusi: väikese palli viskamine kilbile; väikese palli viskamine horisontaalsele sihtmärgile; väikese palli viskamine pea tagant kaugusesse; • <i>sooritab</i> harjutusi suure palliga: palli viskamine altpoolt istuvast ja seisvast asendist, palli söötmine ja püüdmine kahe käega rinnalt (ringis, paaris, kolmekesi), kahe käega palli söötmine põrandapõrkega; parema ja vasaku käega triblamine samaaegsete sammudega; veereva palli peatamine talla ja jala siseküljega, veereva palli löömine jala siseküljega; palli juhtimine jala sise- ja välisosaga (sirgjooneliselt, kaarekujuliselt, lattide vahel); • <i>sooritab</i> kohapeal hüppeid pöõretega 45, 90, 180 kraadi üle „konaruste“; hüpped hüppenõoriga; hüppamine üle pika köie, mis pöörleb ettepoole; sügavad hüpped kuni 80 cm kõrguselt pehme maandumisega; Kõrgushüpe; kuni 50 cm kõrguste takistuste hüppamine ühe ja kahe jalaga tõukega; kõrgushüpped otsejooksult (läbi kumminööri); kaugushüpe jne; • <i>sooritab</i> füüsilisi harjutusi kehaliste omaduste arendamiseks: arendab jõudu – teeb üldarendavaid harjutusi võimlemiskeppidega; korvpalli viskamine erinevatest asenditest üle pea; ronimine horisontaalsele võimlemispingile samal ja vastupidisel viisil (ilma jalgade abita); hüplemine; hüppamine üle takistuste; rippseisust ja ripplamangust üles tõmbamine (poisid); liikumine istuvas asendis, jalad kõverdatud (erinevates suundades); kiirused – kiirendus erinevatest lähteasenditest, pendeljooks 3–10 m, jooksmine kiirendustega signaali peale; hüpped hüppenõoriga; vastupidavus – jooksmine vahelduva kõnniga kuni 1000 m; jooksmine kuni 500 m madala intensiivsusega 	<p>a) üldarendavad harjutused;</p> <p>b) kehaasend ruumis: istuliasendid, toengasendid, rippasendid, akrobaatikaelemendid. Harjutused liikumisoskuste arendamiseks.</p> <p>Harjutused väikese palli valdamise oskuste omandamiseks.</p> <p>Harjutused suure palliga.</p> <p>Harjutused hüppevõime arendamiseks.</p> <p>Harjutused kehaliste omaduste arendamiseks.</p>

<p>distantstil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paindlikkus – parema ja vasaku jala pöördeliigutused kül- ja esitasandil, seistes toe lähedal ja kõndides; rindkere painutamine ja kõverdamine põlvedel seistes; vetruv õõsumine väljaastumisasendis; keha painutamine kõhu peal lamades; koordinatsioon – takistuste ületamine, varvastel kõndimine, kõrgendatud ja piiratud ala toel kõndimine erinevate käteasenditega; liikumine väikeste esemete viskamisega; harjutused kehaasendi muutmise ruumis; käte, jalgade, torso lihaste lõdvestamine erinevates asendites; • <i>valib ja sooritab</i> kehalisi harjutusi õige kehahoiaku kujundamiseks ja lampjalgsuse ennetamiseks: üldarendusharjutused kohapeal ilma esemeteta; harjutused kaelalihastele, peakallutustele ja -pööretele; harjutused ülajäsemetele ja õlavöötmele: ülajäsemete painutamine ja sirutamine, käte ringliigutused, kallutused külgedele, vetruvad liigutused; • <i>oskab</i> suusatada: suusasammud, pöörded, laskumised, tõusud, pidurdamine*; • <i>sooritab</i> harjutusi vees: korduvad väljahingamised vette; harjutused jalaliigutuste kontrollimiseks krooli ujumisel rinnuli; harjutused käeliigutuste kontrollimiseks rinnuli krooli ujumisel; ujumine*; • <i>järgib</i> vees ohutu käitumise reegleid enda ja klassikaaslaste juures. 	<p>Harjutused kehahoiaku kujundamiseks ja lampjalgsuse ennetamiseks.</p> <p>Harjutused suusatamisoskuste omandamiseks.</p> <p>Ujumisharjutused.* Vees ohutu käitumise reeglid.</p>
<p>Mängu- ja võistlustegevus</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>osaleb</i> liikumismängudes ja teatevõistlustes, täites erinevaid rolle liikumismängude protsessis; • <i>järgib</i> liikumis- ja võistlustegevuses enda ja klassikaaslaste jaoks ohutu käitumise reegleid. 	<p>Liikumismängud ja teatevõistlused.</p> <p>Ohutu käitumise reeglid liikumis- ja võistlustegevuse protsessis.</p>

* Ujumisoskuse valdamine vastavate tingimuste olemasolul UOSOs (üldkeskharidusasutuses)

* Suusatamisoskuste valdamine vastavate tingimuste olemasolul UOSOs (üldkeskharidusasutuses)